Nº212 (23.120)

● 2015 гъэм щэкІуэгъуэм (ноябрым) и 3, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр зы тумэнщ ● adyghe@mail.ru

Кіуэкіуэ Юрий Полтавченкэ Георгий хуэгузэващ Египетым 🕻 къикіыц Санкт-Петербург къэкіуэж урысей кхъухьлъатэм иса ціыху 200-м щіигъўр зэрыхэкіўэдам къыхэкіыў

урысей кхъухьлъатэр Египетым къызэрыщехуэхам къыхэкіыу. А щіэщхъушхуэм вэр схуажепіэжыну сынолъэіу», - итщ те-ціыху щитіым щіигъу хэкіуэдащ, сабий- леграммэм. хэри яхэту.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэ «Къэхъуа гузэвэгъуэм дэри дигъэнэщ-КІуэкІуэ Ю. А. Санкт-Петербург къалэм и хъеящ. Къэбэрдей-Балъкъэрым исхэм я губернатор Полтавченэ Г. С. хуэгузэващ цІэкІэ, си щхьэкІэ сэ къызбгъэдэкІыу хэкІуэдахэм я унагъуэхэм дазэрыхуэгуза-

ЩІэпхъаджащІэхэм дапэщІэтыфын папщІэ дэ япэ зидгъэхуэн хуейщ

бымрэ я зэіущіэ.

ЦІыхубэ зэкъуэтыныгъэм и махуэмрэ Октябрьскэ революцэр илъэс 98-рэ зэрырилъэхъэнэм республикэм шынагъуэншагъэ къыщызэгъэпэщыным.

УФ-м ШынагъуэншагъэмкІэ и федеральнэ къулыкъущІапІэм и Управленэу піалъэкіэ зыгъэзащіэ Волошин М. В., къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ министру КъБР-м щыІэм и къуэдзэ Тату Къ. Б., Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Ад-

КІуэкІуэ Юрий иригъэкІуэкІащ республи- министрацэм и УнафэщІ Къуэдзокъуэ кэм Террорым пэщІэтынымкІэ и комис- М. М., УФ-м и МЧС-м и Управленэ нэсэмрэ КъБР-м щыІэ Оперативнэ шта- хъыщхьэу КъБР-м щыІэм и унафэщ І Надежин М. В. сымэ къапсэлъахэм едэlуа Къызэхуэсахэм гулъытэ хэха хуащ ащ нэужь, республикэм и Іэтащхьэм жи ащ жылагъуэ хабзэр хъумэным, экстремизмэмрэ терроризмэмрэ я Ізужьхэр къэмыкъумрэ зыщыхуагъэхьэзыр, щагъэлъапІэ гъэхъуным хуэгъэзауэ ирагъэкІуэкІ лэжьыгъэр нэхъри щІэгъэхуэбжьапхъэу къызэрилъытэр. Абы район администрацэхэм я Іэтащхьэхэм ягу къигъэкіыжащ террорым пэщІэтынымкІэ, экстремизмэм и КъБР-м щыІэм и унафэщІым и къалэнхэр идеологием щІалэгъуалэр демыгъэхьэхынымкІэ жэуап зэрахьыр: «А лъэныкъуэр район администрацэхэм я лэжьыгъэр зыхуэдэм шыхьэт техъуэ Іуэху нэхъышхьэхэм ящыщщ», - жиІащ Кіуэкіуэ Юрий.

Къэбэрдей-Балъкъэрым къыщызэІуахынущ Урысейм щынэхъ ин дыдэ къэрал сабий ІуэхущІапІэ

Дыгъуасэ КъБР-м и Правительствэм и Унэм Кіуэкіуэ Юрий щригъэкіуэкіа зэlущlэр теухуауэ щытащ сабий минитхум нэблагъэ зэкІуэлІэну икІи УФ-м шынэхъ ин дыдэу шытыну къэрал сабий ІуэхущІапІэр ухуэныр зэфІэгъэкІыным. Гулъытэ хэха хуащ ащ техническэ, къызэгъэпэщыныгъэ Іуэхухэр дэгъэкІыным, лэжьакІуэхэр къыхэхыным, сабий ныкъуэдыкъуэхэм папщІэ зыхуеину

Іэмал псори къызэгъэпэщыным.

• Бахъсэн щІыналъэ

И піалъэм хоплъэ

зыхуэгъэзэныгъэхэу 562-рэ. Абыхэм ящыщу тхыгъэкіз 459-рэ (335-р ищхьэкіэ щыіэ Іуэхущіапіэхэм къаб-

2015 гъэм районым и щІыпІэ администрацэм Іэрыхьащ

Щіыпіэ администрацэм и Іэтащхьэм и деж ціыхуи 103-

ЦІыхухэм муниципалитетым и Іэтащхьэм нэхъыбэу

зыхуагъазэ псэукіэхэр егъэфіэкіуэным, ЖКХ-м, лэжьа-

пІэ ягъэувыным, апхуэдэу щІы, финанс, псэуныгъэ

Районымрэ къуажэхэмрэ я администрацэхэр лъэ ухэм

хоплъэ «Урысей Федерацэм цІыхухэм зыкъызэрыхуагъа-

зэхэм зэрыщыхэплъэ хабзэм и lyэхукlэ» Федеральнэ за-

кон №59-ФЗ-уэ 2006 гъэм накъыгъэм и 2-м къыдэкІам

рэ щыІащ. Электрон пощтыр къагъэсэбэпу закъыхуэзы-

ИрагъэкІуэкІа конкурсым кърикІуахэм япкъ иткіэ мы Іуэхущіапіэм фіащащ «Дыгъэпсым и къалэ» творчествэмкіэ академие икІи абы и дамыгъэри къыхахащ. Іуэхущіапіэр илъэсыщіэм ипэ къихуэу къызэјуахыну я мурадщ.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Налшык и пщащэ нэхъ дахэр къыхахынущ

Нобэ, щэкlуэгъуэм и 3-м сыхьэт 19-м, Музыкэ театрым щекІуэкІынущ «Налшык пщащэ» зэпеуэм и кlэух Іыхьэр. А зэпеуэр къызэригъэпэщаш Налшык къалэ округым и щІыналъэ администрацэм щэнхабзэмкІэ и управленэм.

Управленэм и ІэщІагъэлІ нэхъыщхьэ Бад Беллэ къызэрыджи амк і э, конкурсым и кізух Іыхьэм хэтын папщІэ къыхахащ къалэр фІыуэ зылъагъу, лъэпкъ хабзэхэм щыгъуазэ, щІэныгъэрэ зэчийрэ зыбгъэдэлъ хъыджэбзипщІ. Абыхэм я къипщытэнущ зэфІэкІыр властым и органхэм я ліыкІуэхэр, щэнхабзэмрэ гъуазджэмрэ я лэжьакіуэхэр, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм я ліыкіуэхэр зыхэт жюрим.

Пщыхьэщхьэр нэгузыужь ящІынущ эстрадэм и артистхэу Ракитинэ Иринэ, ЦокІыл Азэмэт, Щоджэнціыкіу Аслъэн, Жашуев Башир, нэгъуэщІхэми.

Гу зылъытапхъэ

КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм щолажьэ коррупцэм пэщІэтыным теухуауэ пащіэгъуэкІэ цІыхухэр здэпсалъэ хъун телефонхэр: (8662) 40-89-70,

40-34-32

ЧЫЛАР Аринэ.

<u>КъБР-м Узыншагъэр хъумэным-</u> зэрызрахьэлІэнум теухуа чэнджэщ- хым, куэдрэ замыгъэхъейуэ зы пІэм хэр, инсультыр къызэрыпщІэну щы- зэрисым нэхъыбэу инсультыр къытыкІэхэр зыхуэдэр зытетха тхылъымзэрыхэкІыр.

пІэхэр иратащ. Апхуэдэу абыхэм

«Іуащхьэмахуэ» курортым КІУЭКІУЭ Юрий: зегъзужьыныр къэрал мыхьэнэ зиіэ къалэнщ

Дыгъуасэ КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Юрий Правительствэм и Унэм щригъэкІуэкІащ «Іуащхьэмахуэ» урысейпсо тукомплексым зегъэурист-рекреацэ жьыным теухуа зэlущlэ. Абы хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ Мусуков Алий, «Кавказ Ищхъэрэм и курортхэр» акционер зэгухьэныгъэ зэlухам и генеральнэ директор Горчев Олег, министерствэ, ведомствэ шхьэхуэхэм я унафэщІхэр, Іуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и администрацэм и лэжьа-

Зэlущіэм зэрышыжаlамкіэ. 2015 - 2016 гъэхэм я щІымахуэм туристхэм зэрызагъэпсэхуным зыхуэгъэхьэзырыныр нагъэблэгъащ. Мы зэманым зэтраухуэ метр 3847-

рэ хъу щыгум дэкІыну кІапсэ гъуэгур. Апхуэдиз зи лъагагъ кlaпсэ гъуэгу Европэм щыlэкъым. Апхуэдэу лыжэкІэ къыщажыхьыну щІыпІэхэр зыхуей хуагъазэ, хуей хъумэ, къэжыхып Іэхэм уэс Іэрыщ Ізэрытрак Іутэным зыхуагъэхьэзыр.

Мыдрейуэ, туризмэм пыща хьэрычэт ІэнатІэ мыинхэмрэ курытхэмрэ я Іуэхур зэрыдэкІынми йогупсыс, апхуэдэу лэжьапІэ ІэнатІэщІэхэр къызэгъэпэщынымкІэ хэкІыпІэхэр къалъыхъуэ.

Туризмэм хуэгъэза къэрал унафэхэр Урысей Федерацэм къыщащтащ, - къыхигъэщхьэхук ащ КъБР-м и Іэтащхьэм, - ахэр гъэзэщіа хъун папщіэ зыхуеину ахъшэр къаутІыпщащ икІи а ахъшэр республикэм исхэм я фейдэ хэлъу къагъэсэбэпын хуейщ.

Кіуэкіуэ Юрий республикэм и жылагъуэхэр зэіузэпэщ щіыным теухуауэ ирагъэкіуэкі лэжьыгъэхэмкіэ арэзыкъым

тельствэм и Унэм щри- яхузэфІэкІ биль гъуэгум щыщу Къэбэр- хьэ дей-Балъкъэрым хиубыдэр зыхуей хуэгъэзэным япыщІа Іуэхухэм теухуауэ.

КъБР-м Гъуэгу хозяйствэмкІэ и управленэм и унафэщІ Къўныжь В. Хь., КъБР-м щІыўэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэмрэ эколоедэІуа иужь КъБР-м и Іэтащхьэм жиlащ жылагъуэхэр зэіузэпэш шіыным теухуауэ ирагъэкІуэкІ лэжьыгъэм арэзы къызэримыщІыр, ауэ,

каз» федеральнэ автомо- фэхэр тэмэму щызэрамы- Іэтын зэрыхуейр,

Языныкъуэ жылагъуэхэм иджыри унафэ пыухыкІа шытрашІыхьакъым гъуэгу Іуфэхэм хабзэм къемызэгъыу сату зэрыщащІым. КъБР-м щыІэ МВД-м и УГИБДД-м къызэритамкіэ, кіэ законодательствэр зэрамазэ кІуам Къубэ-Тэбэ къуагиемкІэ и министр Биттиев жэм хиубыдэу гъуэгу Іуфэм Хь. Р. сымэ яща докладхэр деж сабийр автомобилым хэр «Кавказ» федеральнэ щриудащ. Ар сату щіыпіэм гъуэгум нэхъ пэіэщіэ ящіыдеж машинэм и закъуэу ису Ну. и адэ-анэм къыщанат. Абы фэбжь хьэлъэхэр игъуэтащ, ауэ и насып кърихьэкІри

Дыгъуасэ КъБР-м и Іэта- ципалитетхэм я нэхъыба- щапхъэу щыІэри а зыращхьэ Кі́уэкіуэ Юрий Прави- піэм абы и лъэныкъуэкіэ къым. Абыхэм къагъэлъакъызэрамы- гъуэ мыбы и лъэныкъуэкІэ гъэкlуэкlащ республикэм и гъанэр. Республикэм куэдрэ районхэм я унафэщlхэмрэ муниципалитетхэм я сани-тар щытыкіэм, P-217 «Кав- зыгъэпсэхупіэхэр, псы Іу- торхэмрэ яхь жэуапыр къэ--ъэщхьэхукlащ Юрий.

Зэіущіэм щыжаіахэм япкъ иткіэ зыхуэфащэ Іэнатіэхэм, муниципальнэ щІыналъэхэм я Іэтащхьэхэм хуагъэуващ щіыуэпсыр хъумэнымгъэзащіэм нэхъ ткіийуэ кІэлъыплъыну, сату щІыпІэ-

> КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Хъуран Вадим Борис и къуэр Май судыщІэ районым и суд участкэ №2-м и зэзыгъэкІуж судыщІэм и

къулыкъум гъзувыным и ІуэхукІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Конституцэм и 100-нэ статьям и Іыхьэ 1-м и «и» пунктым, 117-нэ статьям и Іыхьэ 3-м, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм зэзыгъэкlуж и судыщlэхэм я lуэхукlэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым и 6-нэ статьям япкъ иткіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым унафэ

1. Хъуран Вадим Борис и къуэр Май судыщ в районым и участкэ №2-м и зэзыгъэкІуж судыщІэм и къулыкъум илъэсищ палъэкіэ гъэувын. 2. Мы Унафэм къару егъуэт къыщащта махуэм ще-

гъэжьауэ э. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщ! ЕГОРОВЭ Татьянэ

Налшык къалэ

2015 гъэм жэпуэгъуэм и 29-м №326-П-П

• КъБР-м и Парламентым

Унафэхэр къащтэ, зэхъуэкІыныгъэхэр халъхьэ

Закон къыдэзыгъэкІ органым и зи чэзу зэlущІэр КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэ <u>жэпуэгъуэм и 29-м иригъэкІуэкІащ. Іуэхугъуэ 19-м</u> щыхэплъа зэхыхьэм хэтащ республикэм и Парламентым и спикерым и къуэдзэхэу Жанатаев Сэлимрэ Бозий Натбийрэ.

ЗЭІУЩІЭМ хэтхэр япэу зыхэплъа Іуэхур теухуащ Май щІыналъэм и суд участкэ №2-м и зэзыгъэкІуж судыщІэу Хъуран Вадим гъэувыным. КъБР-м и Парламентым и депутатхэу Бэрэгъун Арсен, Дохъушыкъуэ Арсен, Прытков Михаил сымэ республикэм законхэр къыдэзыгъэкІ и органым и комитетхэм хагъэхьащ.

Республикэ унафэ зыбжанэ зэlущІэм къыщащтащ. Апхуэдэщ КъБР-м экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министр Рахаев Борис къыхилъхьар, «КъБР-м и цІыхухэм я мылъкум и налог лъабжьэр бгъэІэпхъуэ мыхъу я мылъкум и кадастр уасэм къыхэкІыу щІыналъэм къыщыщагъэсэбэпыну палъэр гъзувыным и lyэхукlэ» законыр. Абы нэхъапэlуэкlэ щыхэплъащ КъБР-м и Парламентым БюджетымкІэ, налогхэмрэ финансхэмкІэ и комитетым и зэіущіэ зыубгъуам. Зи гугъу тщіы законыр къеджэгъуитІкІэ къащтащ икІи 2016 гъэм щІышылэм и 1-м щыщІэдзауэ абы къару игъуэтынущ. Депутатхэр щі эупщіащ республикэм кадастр къэпщытэныгъэхэр щезыгъэкlуэкlам, щlыналъэхэм а лэжьыгъэр зэрыщызэфlагъэкlам. Рахаевым жиlаш нэгъуэщІ щІыпіэхэми хуэдэу а Іуэхухэр федеральнэ органхэм зэрагъэзэщІар. Министрым къыхигъэщащ кадастр къэпщытэныгъэхэм щыщіэныгъэхэр зэраіэр, ахэр мы зэманым зэрагъэзэкІуэжыр.

Зэхыхьэм зэхъуэкІыныгъэхэр щыхалъхьащ «2015 гъэм, 2016 - 2017 гъэхэм КъБР-м и республикэ бюджетым и ІуэхукІэ» законым. Абы хыхьэу бюджет ахъшэр зезыгъакІуэхэм зэраубзыхуам тету бюджетым и хэщІыныгъэхэр трагуэшэжынущ. Мы Іуэхугъуэми нэхъапэІуэкІэ щыхэплъащ КъБР-м и Парламентым Бюджетымкіэ, налогымрэ финансхэмкіэ и комитетым. Республикэ бюджетыр сом мелуан 2438,6-кІэ хохъуэ бюджетым щымыщ трансфертхэм я фІыгъэкіэ. ХэщІыныгъэхэр сом мелуан 2450,9-рэ мэхъу.

«2015 гъэм, 2016 - 2017 гъэхэм КъБР-м и республикэ бюджетым и ІуэхукІэ» законым и гуэдзэным зэхъуэкІыныгъэхэр халъхьащ къэрал программэхэр, нэхъапэм къащта бюджет Іуэхугъуэхэр ягъэзэщІэн зэрыхуейм къыхэкІыу. Депутатхэр хэплъащ икІи къащтащ «КъБР-м и Конституцэ Судым и ІуэхукІэ» республикэ законым и 119-нэ статьям зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным теухуа проектыр. Абы ипкъ иткІэ КъБР-м и Суд Нэхъыщхьэм и хэщіапіэмрэ суд зэіущіэхэр щекіуэкі пэшымрэ Урысей Федерацэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ я къэрал ныпхэр щагъзувынущ.

«КъБР-м жьэн узыфэм пэщІэтыныр къыщызэ-гъэпэщыным и ІуэхукІэ», «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэрал мылъкур приватизацэ щІыным и ІуэхукІэ» КъБР-м и законым зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ», «ЩІыналъэмрэ абы щыпсэу цІыхухэмрэ щіыуэпс, техногеннэ къэхъукъащіэхэм щыхъумэным и ІуэхукІэ», «КъБР-м и щІыналъэхэм ящыщу нэхъ яхъумэ щІыуэпсхэм я ІуэхукІэ», «Урысей Федерацэм и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм и депутатхэр хэхыным и ІуэхукІэ» Федеральнэ законым и 71-нэ статьям зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным и Гуэхукіэ», нэгъуэщі республикэ законхэми зэхъуэкіыныгъэхэр ирагъэгъуэтащ.

КъБР-м и Парламентым и ЩІалэгъуалэ палатэм къыхагъэкІыжащ Жанатаевэ Мадинэ, Ульбашевэ Джамиля, Багъ Альберт, Безыр Анзор, Уянаевэ Хьэлимэт, Гелястанов Аслъэн, Жэмыхъуэ Умар сымэ.

КъБР-м и Парламентым Спортымрэ туризмэмкІэ и комитетым и унафэщІ Къардэн Мурат депутатхэм захуигъэзащ илъэс 23-рэ хъу, узыфэ Іей зыпкърыт Джуртубаев Темудар зэрахузэфІэкІкІэ ахъшэкІэ дэІэпыкъуну къыхуриджэу.

Зэіущіэр щиухым Егоровэ Татьянэ депутатхэм захуигьэзащ щэкіуэгъуэм и 4-м Ціыхубэ зэкъуэтыныгъэм и махуэр гъэлъэпІэным теухуауэ къалэм щрагъэкІуэкІыну гуфІэгъуэ зэхыхьэхэм жыджэру хэтыну.

ТЕКІУЖЬ Заретэ

Чэнджэщхэр ират • Узыншагъэ

пэщІэтыным и дунейпсо махуэм хуэгъэпсауэ цІыхухэм я узыншагъэр къэпщытэным, ар егъэфіэ- къыхагъэщащ тутын ефэным, лъы кіуэнымкіэ чэнджэщ етыным теу-<u>хуа Іуэху щхьэпэ иригъэкІуэкІащ.</u>

гъазэхэри нэхъыбэ мэхъу.

Іуэхухэм егъэщІылІауэ.

ЦІЫХУИ 190-м дохутырхэм чэнджэщхэр иратащ, абыхэм ящыщу 21-м - компьютер томографие, 35-м УЗИ ирагъэшащ, 5-м я щхьэ куцым лъы зэрыкіуэ лъынтхуэхэм я щытыкІэр къапщытэн хуейщ. Дохутырхэр сымаджэхэм щаlущlащ Лъынтхуэ узыфэхэм щегэээ республикэ центрым, абы и къудамэхэр здэщы!э Налшык къалэ клиникэ сымаджэщымрэ Прохладнэ район сымаджэщымрэ.

Іуэхум хэтащ неврологхэр, кардиологхэр, эндокринологхэр, психологхэр, реабилитологхэр. Закъыхуэзыгъазэ псоми дохутырхэм хущхъуэхэр

КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм

Мы махуэхэм

●Японием щагъэлъапІэ щэнхабзэм и махуэр ●1562 гъэм Къэбэрдейм и пщы уэлий Идар Темрыкъуэ и шІалэ Думэныкъуэ и гъусэу Астрахань хъаным и деж

кІуаш **●1907 гъэм** Франджым дунейм щыяпэу вертолёт щагъэлъэтащ.

Къэбэрдей-●1931 гъэм Балъкъэрым ВЦИК-м Щіыхь тхылъ къратащ. ●1957 гъэм СССР-м хьэр-шым игъэлъэтащ «Спу-

тник-2» кхъухьыр. Абы исащ Лайкэ хьэр. **●1958 гъэм** Париж къы-ЮНЕСКО-р щызэІуахащ щылэжьэну унэхэр.

●Совет усакІуэ, зэдзэкІакіуэ, тхакіуэ, редактор Маршак Самуил къызэралъхурэ илъэси 128-рэ ирокъу.

Совет усакІуэ, зэдзэкІакІуэ Багрицкий Эдуард къызэралъхурэ илъэси 120-рэ ирокъу.

Уэрэджыlакlуэ, композитор цІэрыІуэ, УФ-м и цІыхубэ артист Градский **Александр** и ныбжьыр илъэс 66-рэ ирокъу. ●Шэрджэс тхакіуэ,

матург, зэдзэкlакіўэ Шыд Юрий и ныбжьыр илъэс 66рэ ирокъу. ●Швецием къыщалъхуа,

Америкэм щыпсэу, щылажьэ актёр, режиссёр, сценарийхэр зытх Лундгрен Дольф и ныбжьыр илъэс 58рэ ирокъу.

•Урысей фигурист, зэхьэзэхуэ зэмылГэужьыгъуэхэм

70-м щІигъурэ щытекІуа, Олимп джэгухэм тІэунейрэ, дунейм щэнейрэ, Европэм блэнейрэ, Урысейм пшІэнейрэ я чемпион хъуа Плющенкэ Евгений и ныбжьыр илъэс 33-рэ ирокъу.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градуси 10 - 14, жэщым градуси 3 - 6 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Уи фыз къыхуэбублэ и хабзэш.

Ди газетым зэрытетащи, Социально-экономикэ зыужьыныгъэм кърикіуэхэм кіэлъыплъынымрэ УФ-м и Президентым и унафэ щхьэхуэхэр зэрагъэза-щІэмкІэ КъБР-м и Іэтащхьэм деж щыіэ советым и зэіущіэ жэпуэгъуэм и 23-м екіуэкіащ.

Абы хэтащ КъБР-м и Федеральнэ инспектор нэхъыщхьэ Канунников Владимир, КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэ сымэ, нэгъуэщ Іхэри.

Накъыгъэ мазэм Путин Владимир Іэ зыщІидза Унафэхэр гъэзэщІэныр япэ игъэщыпхъэхэм зэращыщыр, абы епхауэ зыхуагъэувыжа къалэнхэм зэрыпэлъэщымрэ зыІууэ лъэпошхьэпохэмрэ къагъэнэlуэну къулыкъущlэхэм захуи-гъэзащ КъБР-м и Іэтащхьэ Кlyэкlyэ Юрий.

Сымаджэхэр хүщхъуэкІэ къызэгъэпэща зэрыхъур

КъБР-м узыншагъэр хъумэнымкіэ и министрым и къалэнхэр зы-гъэзащіэ **Кхъузіуфэ Аслъэн** узыфэ хьэлъэ зэузхэмрэ сымаджэщхэм щІэлъхэмрэ зыхуеину хущхъуэхэмкіэ Іэмал зыбжанэкіэ къызэрызэрагъэпэщыр жиlащ. Ди республикэм щыпсэухэм ящыщу ціыху мин 13,135-м федеральнэ мылъкум къыхэкІ ахъшэкІэ хущхъуэ къыхуащэху. Хущхъуэхэк лъапіэхэмкіэ зэіэзэ узыфиблым тещІыхьауэ цІыху 688-р зыхуей-хэмкІэ къызэрегъэпэщ УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм. Республикэ бюджетым къыхэкІыу цІыху мин 17-рэ 351-м хущхъуэ къыхуащэху. 2015 гъэм федеральнэ мылъкум къыхэкІыу сом мелуан 220-рэ, трансферту сом мелуан 89-рэ дыщІыгъужу, а Іуэхум къыхуаутІыпщащ, ар нэгъабэрейм елъытауэ сом мелуан 72,6-кіз нэхъыбэщ. Сом мелуани 144рэ республикэ бюджетым щыщу сымаджэхэм хущхъуэ уасэу хухахащ, ар нэгъабэрейм нэхърэ сом мелуан 34-кlэ нэхъыбэщ. Федеральнэ, республикэ бюджетхэм зи гугъу тщІы Іуэхум зэгъусэу хухахар сом мелуан 404-рэ мэхъу. Ауэ щыхъукІи, иджыри щыІэщ хущ-хъуэ зрамытыф сымаджэхэр. Ды● КъБР-м и Правительствэм

Псэукіэр егъэфіэкіуэным хуэунэтla хэкlыпіэхэр яубзыху

льготэ зиІэхэр сом мелуан 355-рэ и уасэ хущхъуэ хуеинущи, абы щыщу зэкІэ къаутІыпщар сом мелуани 163,6-рэщ (%45,5). Хэгъуэгум льготэ зрату исхэмрэ куэдрэ узримыхьэл!э узыфэ зыпкърытхэмрэ мы гъэм хущхъуэ уасэу сом мелуан 919-рэ ятек!уэдэнущ, ауэ абыхэм республикэм зэк!э яхухич хыфар уасэм и процент 19-рщ

2015 гъэм Фіэкіыпіэ зимыіэ медицинэ страхованэм и ахъшэкІэ медицинэ ІуэхущІапІэхэм зышызыгъэхъужхэр хущхъуэкІэ къы-зэрагъэпэщын щІадзэ. КхъуэІуфэм и псалъэхэм къызэрыхэщамкіэ, стационарым щіэлъым зы махуэм хущхъуэу ирахьэлІэр сом 236,5-рэ и уасэ мэхъу. Ар нэгъабэрейм елъытауэ процент 18,6-кІэ нэхъыбэщ.

Дохутырхэм

дахуэныкъуэщ Ди республикэм медицинэм и лэжьакІуэу цІыху 12305-рэ исщ, абы щыщу 3353-р дохутырщ, адрей 8972-м ику ит медицинэ щ Ізны-гъз я Ізщ. Медицинэм и лэжьакІуэхэм хущыщІэркъым сымаджэщхэр, ауэ дохутыр ІэщІагъэ зиІэу 468-рэ хуэныкъуэщ, абы щыщу къуажэхэм дохутыр 215-рэ гъэкІуэн хуейщ. Дохутыр ІэщІагъэхэм ящыщу ди республикэ сымаджэщхэр нэхъ хуэныкъуэщ сабий дохутырхэм, терапевтхэм, анестезиологхэм, реаниматологхэм, рентгенологхэм, психиатрхэм, клиникэ лабораторие диагностикэ зыщІхэм. Сымаджэщхэр дохутыркіэ къызэгъэпэщынымкіэ нэхъ хэкІыпІэфІхэм ящыщу къыхагъэщащ ныбжьыщІэм къэрал ахъшэкІэ (целевое направление)

тэкіэ ціыхуитху щіагъэтіысхьамэ, 2014 гъэм а бжыгъэр 17-м, 2015 гъэм 19-м хуэкіуащ. Сымаджэщхэм дохутырхэр ятегуэшэнымкіэ 2012 - 2014 гъэхэм сэбэп хъуащ «Земский доктор» Іуэхур. Абы и фІыгъэкІэ илъэс 35-м нэмыса дохутыр 223-рэ къуажэхэм лэжьакіуэ кіуащ. Абыхэм ящыщу жьактуэ ктуащ. Аоыхэм ящыщу цыху 48-р терапевтщ, сабий дохутыру 33-рэ яхэтш, дэ!эпыкъуэгъу псынщ!эм и дохутыру - 10, дзэ дохутыру - 47-рэ, акушер-гинекологыу - 19, неврологыу - 11 мэлажьэ.

2015 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм къриубыдэу медицинэм и лэжьакіуэ 419-м я Іэщіагъэм щыхагъэхъуащ федеральнэ центр нэхъыфіхэм. КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ и министерствэм гулъытэ щхьэхуэ хуещ къэралым и медицинэ Іуэхущіапіэ пэрытхэмрэ ІэшІагъэлі нэхъыфіхэмрэ яхуиіэ пыщІэныгъэр гъэбыдэным. Абы и фІыгъэкІэ республикэм и дохутырхэм я къэухьым зрагъэужь, я Іэза-

гъым хагъахъуэ. КъБР-м ис языныкъуэ цІыхухэм къэрал социальнэ дэІэпыкъуныгъэ етыным теухуа программэм и фІыгъэкІэ медицинэм и лэжьакІуэхэм зыщІагъакъуэ. 2015 гъэм «КъБР-м шІыхь зиІэ и дохутыр» цІэ лъапіэр ціыхуитхум хуагъэфэ-щащ, 14-м КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ я ЩІыхь тхылъхэр иратащ, 120-м - КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ и министерствэм и Щіыхь, Фіыщіэ тхылъхэр, УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм и Щіыхь тхылъхэр ціыху 70-м щіигъум хуагъэфэщащ.

Медицинэм и ІэщІагъэ нэхъ гъуэтыгъуейхэм я лэжьакІуэу федеральнэ клиникэхэм щыІэхэри ди республикэм хуэмурэ къра-

зэрыт илъэсым и пэщіэдзэм медицинэ щіэныгъэ нэхъыщхьэ шэліэж. Республикэм и гу-лъынт-къызэрапщытамкіэ, федеральнэ егъэгъуэтыныр. 2005 гъэм кво- хуэ центрым апхуэдэу ціыхуих щыІэщ. Акушер-гинекологыу цыхуих федеральнэ центрхэм къикіыжауэ ди республикэ сыма-джэщхэм щолажьэ.

Фэтэр ціыкіуу зэхэт унэхэр яухуэнущ

КъБР-м и Правительствэм и Унафэщіым и япэ къуэдзэ **Дадэ Муіэед** зэрыжиіамкіэ, «Урысейм щыпсэу унагъуэм папщіэ псэупіэ» программэмкіэ КъБР-м и Правительствэм, УФ-м УхуэныгъэмкІэ и министерствэм, Ипотекэ-псэупІэ министерствэм, ипотекэ-псэутгэ кредит тынымкіэ агентствэм зэгъусэу фэтэр ціыкіуу зэхэт унэ ухуэнымкіэ зэращіыліа зэгурыіуэныгъэм ипкъ иткіэ, 2017 гъэм и бадзэуэгъуэ мазэ пщіондэ метр зэбгъузэнатІэ 55700-рэ яухуэну я мурадщ. КъБР-м и Правитель-

ну я мурадщ. КъБР-м и Правительствэм къищта унафэм тету ягъэбелджылынущ унэхэр зратыну ціыхухэр, абыхэм я чэзур зэрыкіуэтэнур зэлъытар унэр зытращіыхьыну щіым и къыхэхыкіэрщ. Налшык къалэм унэхэр щаухуэну къыхахащ Щоджэным и уэрамыр, абы къыщаубыдащ гектар 27,6-рэ, гектар 18,7-рэ хъууэ щіы іыхьиті. 2016 гъэм и щіышылэ мазэм ухуэныгъэр щіадзэну я мурадщ. Зэрыхуагъэфащэмкіэ, абы щыщ Зэрыхуагъэфащэмкіэ, абы шыш метр зэбгъузэнатІэм и уасэу щытынур сом мин 30-м щ игъунукъым.

Сабиищ е нэхъыбэ зиІэ унагъуэхэм я псэупіэр егъэфІэкІуэн

Къалэ, куей администрацэхэм я унафэщІхэм къызэрагъэлъэгъуамкіэ, сабиищ е нэхъыбэ яізу республикэм щыпсэухэм я бжы-

гъэр унагъуэ 17625-рэ мэхъу, абы щыщу лъапсэ щаухуэн щІы Іыхьэ хуейуэ унагъуэ 5499-м лъэlу къат-

2015 гъэм сабиищ е нэхъыбэ зыпІ унагъуэхэм лъапсэ щаухуэн щІы Іыхьэ 603-м иратыну траухуауэ щытат, ауэ 49-рэ къудейш къызэрагъэпэщыфар. Мы гъэм иджыри щІы Іыхьи 10 хуэдиз унагъуэхэм иратыну я мурадщ.

Ипотекэ кредитым теухуауэ

2013 гъэм щыщІэдзауэ, «Анэм и сертификат» яІзу ипотекэ кредит къэзыщтэхэм я щІыхуэм техьэм щыщ Іыхьэ (%4,1) республикэ бюджетым хуепшын. Сом мелуанрэ ныкъуэрэ нэхърэ нэхъыбэ мыхъу субсидиер илъэсипщі піа-лъэкіэ ярет. А Іуэхум папщіэ мы гъэм республикэ бюджетым сом мелуаний хухахащ, абы щыщу мазибгъу піалъэм ціыхуи 175-м я щІыхуэм щыщу сом мелуани 4,9-рэ и уасэ хуатащ. «КБР Ипотека» ООО-м социальнэ ипотекэ лізужьыгъуэщІэ 2015 гъэм иригъэ жьащ. «Анэ-унагъуэ капитал» Іуэхум ипкъ иткіэ, щіыхуэм техьэр проценти 8,5-рэщ зэрыхъур. Программэр къызэрыунэхурэ сом мелуанибгъум щ игъу хъу кредит 21-рэ ятащ.

Фэтэр нэхъ цІыкІуу зэхэт унэхэр ухуэным ехьэлlауэ щыlэ програм-мэм къриубыдэу 2015 гъэм метр зэбгъузэнатіэ 409,700-рэ яухуэу цыхухэм иратыжыну мурад яlамэ, мазибгъу пlалъэм 234,600-щ яхузэфіэкіар. Фэтэр ціыкіуу зэхэт

унэу 11700-рэ (%5) яухуащ. Кхъахэ хъуа унэхэм щІэсхэр зэрагъэІэпхъуэм Дадэр щытепсэлъыхьым жијащ 2014 гъэм апхуэдэ үнэхэм шІэсхэм ящыщхэр метр зэбгъузэнатіэ 11900-м зэрагъэіэпхъуар, мы гъэм цІыху 717-м (метр зэбгъузэнатіэ мин 12300-м) зэра-

дэlэпыкъунур. Къищынэмыщlауэ, Дадэр теп-сэлъыхьащ псэупlэ-коммунальнэ хозяйствэм и lуэхутхьэбзэхэм я фІагъым хэгъэхъуэным, апхуэдэуи а ІэнатІэм уней мылъку хегъэлъхьэным и Іуэхум.

● Ди сурэт гъэтІылъыгъэхэр

ЩОМАХУЭ Залинэ.

КЪЭРМОКЪУЭ Мухьэмэд Мухьэжид и къуэр

Къэбэрдей-Балъкъэрым хэщІыныгъэшхуэ игъуэтащ. Дунейм ехыжащ цІыхубэ тхакІуэ Къэрмо-къуэ Мухьэмэд Мухьэжид и къўэр. Зэфіэкіышхуэ зыбгъэдэлъа тхакІуэм, журналист, жылагъуэ лэжьакІуэ цІэрыІуэм и гур къэувыІащ 2015 гъэм и жэпуэгъуэм и

Къэрмокъуэ Мухьэмэд щыпсэуми классикыу яльытэу, Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубэр абы иригушхуэу щытащ. Ар ціыху хьэлэмэтт, къэзыцІыху, къыдэлажьэ дэтхэнэ зыми езым и акъылымрэ и псэмрэ щыщ Іыхьэкіэ дэгуэшэну хьэзыру. Къэрмокъуэ Мухьэмэд

Мухьэжид и къуэр Бахъсэн районым щыщ Зеикъуэ къуажэм 1929 гъэм жэпуэгъуэм и 2-м къыщалъ-хуащ. 1949 гъэм абы республикэм и интернат шко-лыр къиухри, Къэбэрдей-Балъкъэр пединститутым щІэтІысхьащ. Зэреджэм хуэдэурэ ар 1949 - 1950 гъэхэм «Къэбэрдей пэж» газетым и корректор нэ-хъыжьу щытащ, 1951 - 1952 гъэхэм а газетым и литера-

турэ лэжьакІуэщ. 1955 -1965 гъэхэм Къэрмокъуэ Мухьэмэд Къэбэрдей-Ба-

хэм «Ленин гъуэгу» газетым щэнхабзэмкІэ и къудамэм и унафэщіщ, 1976 - 1990 гъэхэм КъБР-м и къэрал радиокомитетым и редактор нэхъыщхьэщ. И гъащіэ псор абы лите-

ратурэмрэ журналистиратурэмрэ журналисти-кэмрэ хуигъэпсащ. Къы-далъхуауэ зэфlэкlышхуэ зэрыбгъэдэлъым, гъа-щіэм фіыуэ зэрыхищіы-кіым къыхэкіыу абы хузэ-фіэкіащ Къэбэрдей-Балъ-къэр Республикэм щэн-хабзэмкіэ и пэжьакіуэ хабзэмкіэ и лэжьакіуэ нэхъыфі дыдэхэм яхэувэн. Ар республикэм и тхакуэ ціэрыіуэ хъуащ икіи куэдым фіыуэ ялъэгъуа ялъэгъ́уа «Бахъсэн уэр», «Щихухэр иджыри мэк!», «Уэсят», «Гъащ!эм щыщ зы махуэ», «Зэманым и лъэужьхэр», «Азэмэт», «Лъагъунытъэм и хьэтыркіэ» тхылъхэр, нэ-гъуэщі зыбжани къыди-

гъэкІащ. Къэрмокъуэ Мухьэмэд Мухьэжид и къуэр 1958 гъэм щыщІэдзауэ СССР-м и Журналистхэм я союзым, 1976 гъэм щыщІэдзауэ КъБР-м и ТхакІуэхэм я союзым хэтащ. Абы КъБАССР-м и къэрал телерадиокомитетым щІыхь тхылъхэр къратащ, КъБАССР-м и Журналистхэм я союзым и саугъэтыр къыхуагъэфэщащ. гъэм Къэрмокъуэ Му-хьэмэд «КъБАССР-м щэнхабзэмкіэ шіыхь зиіэ и лэжьакіуэ», 1989 гъэм -«РСФСР-м щэнхабзэмкіэ щыхь зиіэ и лэжьакіуэ» ціэ-хэр къыфіащащ. Лъэпкъ литературэм зегъэужьынымкіэ фіыщіэ ин зэрыб-гъэдэлъым папщіэ Мухьэмэд къыхуагъэфэщащ «КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ»

ціэ лъапіэр. Зэфіэкіышхуэ зыбгъэдэлъкъэр радиокомитетым и редактор нэхъыжьщ, комитетым и унафэщІым и къуэдзэщ. 1965 - 1976 гъэ-

Буэдзэщ. 1965 - 1976 гъэ- щэнкъым.

КІуэкІуэ Ю. А., Егоровэ Т. Б., Мусуков А. ТІ., Къуэдзокъуэ М. М., Канунников В. А., Алэкъей А. М., Аттаев Ж. Ж., Берд Хь. А., Беппаев С. У., Битокъу В. М., Бозий Н. М., Вэрокъуэ В. Хъ., Геляхов А. С., Дадэ М. А., Дзэмыхь Къ. ФІ., Емуз Н. Гъу., Жанатаев С. А., Зумакулов Б. М., Зумакуловэ Т. М., Иуан П. М., Къэрмокъуэ Хь. М., Клевцов М. М., Къумахуэ М. Л., Мэзыхьэ Б. Б., Нэхущ З. А., Опрышкэ О. Л., Пащты Б. С., Сыжажэ Хь. Л., Сэхъурокъуэ Хь. Хь., Тау П. Къ., Тхьэгъэзит З. М., Федченкэ Л. М., Фырэ Р. Б., Фырэ М. Д., Хьэщхъуэжь А. Б., ХьэфІыцІэ М. М., Черкесов Г. М., Ефэнды Дж. Къ.

КъБР-м ШэнхабзэмкІэ и министерствэм. КъБР-м Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкІэ и комитетым. КъБР-м и ТхакIvэхэмрэ и Жvрналистхэмрэ я зэгvхьэны гъэхэм, «Адыгэ псалъэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Советская молодежь», «Горянка» газетхэм, «Іуащхьэмахуэ», «Минги Тау», «Литературная Кабардино-Балкария», «Нур», «Нюр», «Солнышко» журналхэм, «Къэбэрдей-Балъкъэр» къэрал телерадиокомпанием. «Къэбэрдей-Балъкъэр» программэхэр къэзыт телера-диокомпанием, «Налшык - НОТР» жылагъуэ радиоте-лекомпанием, «Эльбрус» тхылъ тедзапіэм, «Тетраграф» ООО-м, Бахъсэн муниципальнэ щІыналъэм и администрацэм, Зеикъуэ къуажэм и администрацэм, Дунейпсо Адыгэ Хасэм, КъБР-м и «Адыгэ Хасэ» жылагъуэ зэгухьэныгъэм гущІыхьэ ящыхъуауэ хъыбар фагъащіэ КъБР-м и Тхакіуэхэм я зэгухьэныгъэм, КъБР-м и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм хэт, РСФСР-м щэнхаб-зэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, КъБАССР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и ціыхубэ тхакіуэ **Къэрмокъуэ Мухьэмэд Мухьэжид и къуэр** зэрыліамкіэ икіи абы и іыхьлыхэмрэ и благъэхэмрэ яхуогузавэ.

• Аруан щІыналъэ

Нэхъыжьхэр ягъэлъапІэ

ЦІыхухэр лэжьыгъэкіэ къызэгъэпэщынымрэ я щыіэкіэ-псэукіэр егъэфіэкіуэнымкіэ Нарткъалэ дэт центрымрэ ціыхубзхэм я къалэ Советымрэ я ліыкіуэхэр щыіащ зи ныбжьыр илъэсищэ ирикъуауэ Нарткъалэ щыпсэу нэхъыжьхэм я деж.

АБЫХЭМ ящыщ КІэфо Полинэ 1935 гъэм Аруан щІыналъэ сымаджэщым фельдшер-акушеру лэжьэн щыщіидзат икіи фіыуэ илъагъуу къыхиха іэщіагъэм илъэс 40-кlэ псэемыблэжу пэрытащ. Ар щылэжьащ Бахъсэн, Курп къуажэхэм, Советскэ районым я сыма-

джэщхэм. Япэ дунейпсо зауэр къэхъеяуэ дунейм къытехьа Зенковэ Аннэ и нэгу щіэкіащ Хэку зауэшхуэри абы и Іэужь

хьэлъэхэри. Есинэ Анастасие лэжьыгъэм щІыхь зиІэ и ветеранщ, Докшукинэ станцым техническэ спирт къыщыщ агъэк и заводыр зыухуахэм яхэтащ, илъэс куэдкіи абы щылэ-

Ди республикэм зиужьыным зи къару хэзылъхьа нэхъыжьыфіхэм хъуэхъу псалъэ гуапэ жраіащ, саугъэтхэри иратащ.

Къэралым и дзыхь ягъуэтынущ **мылеалынеШ** ● и псалъэ **УФ-м и Президентым деж Хьэрычэтыщ!эхэм** гъэк!э зыкъызэзыгъэпэщыж ц!ыхум и тхылъыр (свидетельствэр) къызэригъэсэбэпыну п!алъэр -<u>моченнэм и институтым жэрдэм къыхилъхьащ</u> зы мазэм къыщыщ|эдзауэ илъэсым нэск|э -

я хуитыныгъэхэр хъумэнымкіэ щыіэ уполно-<u>Іэнатіэкіэ зыкъызэзыгъэпэщыж ціыхухэм</u> статусыщіэ етауэ я Іуэхущіафэр хабзэкіэ щіэ-<u>гъэбыдэн хуейуэ.</u>

зэкІэлъигъэкІуэнущ. Абы щІэдзапІэ хъарзынэ игъуэтауэ жыпІэ хъунущ. Зи Іуэху къыдэзыхыжа хьэрычэтыщІэ псори дяпэкІэ патент Іэмалым хуэгъэкІуапхъэу, административнэ лъэпощхьэпохэр гъэмэщ апхъэу къыдолъытэ.

Илъэситі ипэкіэ, социальнэ страховой взносхэм зэуэ зэрыхагъахъуэу, хьэрычэтыщ Іэхэм уэру налог учетым зыкърагъэхыжауэ щытащ. Хэхъуэшхуэ зимы эхэм ар яхуэгъэкъарууакъым. КІэбгъў защіауэ, куэдым я Іуэхум пащэ. УФ-м ЛэжьыгъэмкІэ и министерствэм къита бжыгъэхэм ятепщІыхьмэ, зи къаруилъыгъуэхэм я процент 20-м соцстрахованэм и ІэнатІэхэм зыщрагъэтхакъым икіи Пенсэ фондым взносхэр халъхьэркъым. Дунейпсо банкым зэрыщыжаіэмкіэ, ВВП-м и процент 50-м нэсыр щізуфауэ зэрагъакІуэ. Зи къаруилъыгъуэхэм я ІуэхущІафэр зэрымынаlуэм къыхэкlыу, Урысейм и бюджетым илъэс къэс сом триллионрэ мелард щитіым щіигъу фіокіуэд. Зэрыхуагъэфащэмкіэ, къэралым и цІыху мелуан 20-м нэблагъэм лэжьыгъэкІэ зыкъызэрагъэпэщыж, ауэ налог гуэри ятыркъым.

Зезыгъэтххэр мащІэ дыдэщ. Ар бизнес цІыкІум бюджетым хилъхьэр зыхуэдизым къегъэлъагъуэ - нэгъабэ зэрыхъуар сом мелуан 550рэщ, - къыщыхигъэщащ республикэм экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министрым КъБР-м и Правительствэм и зэlущlэм.

Страховой взносхэм хуэзэр зымащІэкІэ кърагъэхами, хьэрычэтыщІэ куэдым ар иджыри къатохьэлъэ. Илъэсым сом минищэхэр зезыгъакlуэ, цІыху зыгъэлажьэ щхьэзакъуэ хьэрычэтыщІэхэри, зи гуащІэкІэ зи унагъуэр зыгъэпсэужхэри страховой взносхэр зэрылъагэм егъэтхьэусыхэ. Апхуэдэщ ІэщІэвыщІэ зезыхьэ фермерхэр, хадэ теплицэ зиіэхэр, зи транспорткіэ ціыхухэр къезышэкіхэр, репетиторхэр, дэрбзэрхэр, іуэхутхьэбзэ мыинхэм, сатум хэтхэр, нэгъуэщ хэри.

«ІэнатІэкІэ зыкъызэзыгъэпэщыж» статусыр къыщащтэр цыхухэм я Іуэхущафэр хабзэм ирагъэзэгъыжын шхьэкІэш. Абы папшІэ, я лэжьыгъэр къызэрыгуэкІыу зэкІэлъагъэкІуэн, налогыр зэрыхъукіэ ягъэмэщіэн, налог отчётхэм, къэпщытэныгъэ-кlэлъыплъыныгъэ lуэхухэм къапыкІын хуейщ. Зы псалъэу жыпІэмэ, апхуэдэ щіыкіэкіэ зи щхьэр зыпіыжхэр тыншу икіи езэгъырабгъуу щхьэзакъуэ хьэрычэт щІэкІэм хуэк Гуэфынущ.

Я Гуэхухэр зэтеувэнымкІэ патент системэр Іэмалыфіщ. Ауэ мызэкіэ хьэрычэтыщіэхэм ар щІагъуэу къагъэсэбэпыркъым. Къэбэрдей-Балъкъэрым и налог ІуэхущІапІэм къыщахь бжыгъэхэм ятепщіыхьмэ, 2015 гъэм щіышылэм и 1 лъандэрэ а щІыкІэм тету республикэм налог щызытыр щхьэзакъуэ хьэрычэтыщІэу 57-рэщ е абыхэм я процент 0,23-рэщ. Патент зиІэхэм я нэхъыбэр розницэ сатум хэтщ, дэрбзэрщ, унагъуэ техникэр, радиоэлектроникэр зэзыгъэпэщыж, абыхэм кіэлъыплъ Іэщіагъэліщ. Страховой взносу халъхьэм хуэдизкІэ патентым и уасэр ягъэмэщіэну зэрыхуимытым ціыхухэр а іэмалым тригъэгушхуэркъым. Абы къыхэкіыу, УФ-м и Президентым деж ХьэрычэтыщІэхэм я хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ щыІэ уполномоченнэм и институтым патент уасэр зы хабзэм хуагъэкlуэн, социальнэ фондхэм хухахыр абы хагъэхьэн хуейуэ къелъытэ. Иужькlэ казначействэм зэ́шхь́эщихыжын хуэ́дэу, налогымрэ страховой взносхэмрэ зы шІыкІэм тету зэрат хъуну Іэмалыр къыхалъхьэ. Зи Іуэху къыдэзыхыжыр махуитхум къриубыдэу и паспортымкІэ ятхынущ. Заявленэр налог органым щ алъхьэ, апхуэдэу къэрал, муниципальнэ Іуэхутхьэбзэхэр щызэгъэуlуа порталри къагъэсэбэп хъунущ. Лэжьы-

езым егъэбелджылыж. Ар зэриухыу, налог органхэмрэ социальнэ фондхэмрэ я учётым занщІзу кърахыж. КъищынэмыщІауэ, зезыгъэтхагъащІэхэм налогыр зыщхьэщрагъэхыну Іэмал АХЭР, нэгъуэщіхэм ящымыгугъыу, зи щхьэр яіэщ. Схемэщіэм тету ятхынухэр лэжьыгъэ зыгъэпсэужхэрщ, щхьэзакъуэ хьэрычэтыщіэ- лізужьыгъуэ 45-рэ мэхъу. Апхуэдэщ хьэлъэ гъэхэрш, кооперативхэм хэтхэрш, уней подсобнэ Іэпхъуэныр, цІыхухэр къешэкІыныр, парикмахозяйствэ зезыхьэхэрщ. «Іэнатіэкіэ зыкъызэ- херскэхэр, экскурс Іуэхутхьэбзэхэр, сабийхэмрэ зыгъэпэщыж цІыхухэр» статусыщІэм бизнес ма- сымаджэхэмрэ якІэлъыплъыныр, вакъэхэр, щІэм и Іуэхур зэІухауэ иубзыхунущ, и лэжьыгъэр гъущІхэкІ хьэпшыпхэр, автотранспортыр зэгъэпэщыжыныр, щІакхъуэ гъэжьэныр, бдзэжьей гъэхъуныр, къэубыдыныр, розницэ сатур, нэгъуэщІхэри. Зи Туэху къыдэзыхыжым лэжьыгъэ ліэужьыгъуищ нэхърэ нэхъыбэ игъэзэщіэну хуиткъым.

Абы къыдэкіуэу, УФ-м Финансхэмкіэ и министерствэм игъэхьэзыращ ІэнатІэ къэзыгъуэтыжхэм ящыщу патент къэзыщтэхэр нэхъ тыншу зэратхыр щыубзыхуа нэгъуэщІ законопроект. экспертхэм къызэралъытэмкіэ, хьэрычэтыщІэхэр абы тегушхуэнукъым, сыту жыпІэмэ, патентыр зытещіыхьар лэжьыгъэ лізужьыгъуэ 23-рэщ. Налогыу техьэр къызэрыгуэкі щхьэзакъуэрылажьэхэм Іахым хуэдизщ - илъэсым хэхъузу яІзну зыщыгугъым и процентихщ. Налогым нэмыщІ страховой взносу сом мин 23,8-рэ гъэ къэс ятын хуейщ. ІэнатІэ къэзыгъуэтыжхэм илъэсым я хэхъуэр, адрей хьэрычэтыщІэхэми хуэдэу, сом мелуаным щІигъу хъунукъым. Къищынэмыщіауэ, хьэрычэтыщіэм хузэфіэкіынур къилъытэфын хуэдэу, страховой взносхэр патентым и уасэм хухагъэхьэнукъым. Абы къыхэкІыу, УФ-м и Президентым деж ХьэрычэтыщІэхэм я хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ щыІэ уполномоченнэм и институтым къыхилъхьар къащтэмэ нэхъ пэжу къызолъытэ. Пэублэу къызэрабжамкіэ, а хабзэм хуэкіуэмэ, сом мелуанхэр зэlухауэ зэрагъэкlуэнущ, бюджет лlэужьыгъуэ псоми хузэщіагъзуіуэм сом меларди 192-кіз хэ-

ПатенткІэ лэжьэну хуейхэр щІыналъэ щхьэхуэхэм нэхъыбэ щохъу. Хуимыту хьэрычэт лэжьыгъэ езыгъэкlуэкlхэм ящыщ куэдым налог, хабзэхъумэ Іэнатіэхэм Іуэху зрамыгъэщімэ нэхъ къащтэ. Республикэм и бизнес зэгухьэныгъэмрэ властым и органхэмрэ зэгурыlуэу зи гугъу тщіы налог гъэпсыкіэм гъуэгу иратын, а щіыкіэм тету хьэрычэтыщІэхэм я лэжьыгъэр зэІухауэ зэтраухуэн хуейуэ къызолъытэ. Патентым хуэзэр ирамыгъэлеймэ, зи Іуэху къыдэзыхыжхэр абы тегушхуэнущ. Псалъэм папщіэ, УФ-м и Президентым деж Хьэрычэтыщіэхэм я хуитыныгъэхэр хъумэнымкіэ щыіэ уполномоченнэм и институтым сом мини 10-м къыщыщІэдзауэ мин 20-м нэс патент уасэу илъэсым ягъэувыну фІэкъабылщ. Сыту жыпІэмэ, цІыхухэр Іуэхутхьэбзэрэ Іэнатіэкіэ нэхъыбэу къызэзыгъэпэщыр лэжьы-

гъэ къэзыгъуэтыжхэрщ. Къэралым санкцэхэр къыщращІылІэ, экономикэр щехуэх мы лъэхъэнэм зи щхьэ хущытыж хьэрычэтыщі эхэм лэжьапі эншэхэр ягъэмэщіэнущ, рынок зэхущытык эхэм зрагъзужьынущ. ІзнатІэ къыдэзыхыжхэм зезыгъэузэщІыну къэрал, муниципальнэ программэхэр егъэфІэкІуапхъэщ, хьэрычэтыщІэ щІэзыдзагъащІэхэм хуэфащэ щытыкІэ къахузэгъэпэщыпхъэщ. Мы Іуэхур хъарзынэу щызэтеува къэралхэм щы-

зекіў Іэмалхэри хэкіыпіэфіщ. Лэжьыгъэ къэзыгъуэтыжхэм я щІэгъэкъуэн программэхэм къызэрагъэувым хуэдэу, налог органхэм зыщрагъэтхмэ, абыхэм заужьынущ,

къэралым и дзыхьи ягъуэтынущ. Ціыхухэм Іэнатіэкіэ зыкъызэрагъэпэщыжмэ, щхьэзакъуэ хьэрычэтыщІэхэр зэІухауэ лажьэмэ, республикэм дежкІэ ар ехъулІэныгъэщ. Санкцэхэр къыщыдащІылІа мы лъэхъэнэм жылагъуэм и жыджэрагъым хэгъэхъуэныр Іэмал зимыіэщ. Экспертхэр, щіэныгъэліхэр, хьэрычэтыщІэхэр дызытепсэлъыхь Іуэхум къыхэхьэну тфІэигъуэщ.

ТАУ Пщыкъан, КъБР-м ХьэрычэтыщІэхэм я хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ и уполномоченнэ, РАЕН-м и академик, УФ-м шІэныгъэмкІэ шІыхь зиІэ и лэжьакІуэ.

ЦІыхушхуэхэм ятеухуа хъыбар цІыкІу **од кынт**хуатх

хэтахэр» фІэщыгъэр иІэу, цІыху мин 12-м я цІэ-унэцІэхэр къытрадзащ. Абыхэм ящІыгъужт тхакІуэ-зауэлІ Викулов Сергей и усэ кІэшІи:

Апхуэдэ утым щилъэгъуар зэ закъуэщ, Зэ закъуэщ ар ЩІы хъурейми щилъэгъуар...

А махуэм Москва и Ут флотымрэ я полкхэр зэкіэлъ- майор ціэр къыфіащауэ щытащ; къым). хьэужьу, текІуэныгъэм и лъэба-

Бадзэуэгъуэм и 9-м къыдэк а къуэ инхэр ячу ирик уэрт. Абыхэм юридическэ щ эныгъэхэм я кан- ранхэм я зэгухьэныгъэм и унагуэдзэным, «ТекІуэныгъэм и плъыжьхэр щыхуарзэрт, оркес-Бэракъ Плъыжь» рубрикэм щІэту трым и макъым гури псэри итхьэ-«Парад Иным и полк Уахътын- къурт. Гитлер мазэ бжыгъэм шэхэр. 1945 гъэм щіыхьышхуэ къриубыдэу къигъэіурыщіа Евпылъу ирагъэкіуэкіа парадым ропэр къезыгъэла орденыбгъэхэр Ленин Владимир и мавзолейм и къэпсэлъапІэм тет Генералиссимус Сталин Иосиф худэплъейуэ ирикІуэрт. Абы и пащызэтелът ШХЬЭМ фашист ныпхэмрэ штандартхэмрэ.

А зауэліхэм яхэтащ адыгэ щіалэхэри: - авиацэм и майор, Совет Со-

юзым и ЛІыхъужь Къардэн Къу-- сержант Шоджэн Гъумар. Ар

«Советская Россия» газетым и я щхьэщыгум ди къэралым и нып дидат, РСФСР-м щІыхь зиІэ и фэщІу щыта Щоджэн Хъызыр гуэдзэным, «ТекІуэныгъэм и плъыжьхэр щыхуарзэрт, оркес- юрист, КъБАССР-м юстицэмкІэ и Хэку зауэшхуэм жыджэру хэтащ. министру щыта Щоджэн Іэбу и Абы къызэриІуэтэжымкіэ, ари къуэш нэхъыжьщ. Ар ядеджат ТекІуэныгъэм и Парадым ха-СССР-м и япэ-иужьрей прези- гъэхьэн хуейхэм ящышт, арденту щыта Горбачев Михаилрэ щхьэкіэ лъагагъкіэ къимыкіыу СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и къыпагъэхуауэ щытащ. Зэрыиужьрей унафэщіу щыта Лукья-нов Анатолийрэ. Ізбу Горбачев Парадым щіалэ теплъафіэхэмрэ щу псалъэ дахэ куэд жиІэрт;

(си жагъуэ зэрыхъунщи, абы и ца кавказской национальности» къекІуэкІыкІамрэ и благъэ-Іыхь- жыІэгъуэр къагупсысащ, цІыху-Плъыжьым Совет Дзэмрэ Хыдзэ батий, иужькіэ абы генерал-лымрэ ятеухуауэ зыри сщіэр- хэм езыхэм къалъэмыіэс гуауэр

Шэджэм щІыналъэм и вете-

дэ. Иджы славян зэкъуэшхэр зостаршина Щоджэн Абдулбэч зауэ, дызыгъэикІэну хуейхэм «ли-

къэмыхъуа пэлъытэщ ЩОДЖЭН Аслъэнбэч

къарур пъэнкивым жуэзыпъэпъащэ

КъБР-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, щіэныгъэлі Тіымыжь Хьэмыщэ и ныбжьыр ильэс 60 ирокъу

ГъащІитІым къимытІэсэн хуэдиз илэжьащ

хуэ» жаlэу куэд дыдэ утыку къихьэ хэплъэжырт, бзэм и «къабзагъ» и лъэныхъуащ. Ауэ я бгъэр гъэк ауэ лъэпкъым и ціэр утыкум ину щыжызыіэ псоми къызыхэк ахэм я Туэху дэк Тыным гуузлыуз хуаІэу пхужыІэнукъым. Куэдым ар <u> щхьэусыгъуэ ящі я щхьэ іуэху дагъэкіын</u> папщіэ. Лъэпкъым ухуэлэжьэным къикІыркъым ину упсалъэу утыкум уитыныр е уи Іэщхьэ-лъащхьэр дэхьеяуэ къыпхуэзэ псори лъэныкъуэкІэ ептхъуэкІыныр. Адыгэм и щэнхабзэм, литературэм. тхыдэм, блэкіам, къэкіуэнум, нобэрей щіэблэр гъэсэным зи гуащіэ хэзылъхьэрщ, сэ сызэреплъымкіэ, лъэпкъым хуэлажьэри, лъэпкъ Іуэху зезыхуэри.

АПХУЭДЭ цІыху щыпкъэхэр, Тхьэм и фІыщІэщи, ди мащІэкъым. Абыхэм ящыщу къызолъытэ ТІымыжь Хьэмыщэ. Сэ журналистикэм япэ лъэбакъуэхэр щысчым щапхъэ тесхащ, гъуазэ схуэхъуащ «Адыгэ псалъэ» газетым а зэманым щылэжьа нэхъыжьыфІхэр. Хьэмыщэ сытым дежи чэнджэщ щхьэпэ къуитынут, сыт хуэдэ ІуэхукІэ убгъэдэмыхьэми, абы деж дэІэпыкъуныгъэ щыбгъуэтынут. И лэжьыгъэм ехьэлІа щэхуу абы имыщіэ щыіэтэкъым. Адыгэбзэ дахэ зыlурылъ, къэухь абрагъуэ зиlэ журналист, газетыр дунейм къытехьэн папщіэ лъэпкъым, и унагъуэ дахэм узыншэу абы «къикly гъуэгуанэм» и дэтхэнэ лъэбакъуэри зыхуэгъэкъару ІэщІагъэлІым и лэжьэкіэр дэркіэ, нэхъ щіалэіуэхэмкіэ, щап-

Редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэу щы-

мужь зэманым «Лъэпкъ Іуэху зыдо- лэжьа зэманым Хьэмыщэ ди тхыгъэхэм къуэкІэ зэригъэзэхуэжырт. Корреспондентхэм тхыгъэхэр дыпашау шыдгъэхьэзыркІэ тІэщІэкІ щыуагъэхэр Хьэмыщэ зэхуихьэсырт икІи гушыІэ дахэ хэлъу ахэр дигъэлъагъужырт. Ар зыгуэркІэ ди жагъуэ хъуныр щызогъэтри, апхуэдэ дакъикъэхэм ди лэжьыгъэм нэжэгужагъ къыхалъхьэрт, гъэсэныгъэ мыхьэнэуэ яІэм и гугъу умы-

> Хьэмыщэ гушыІэ дахэ хэлъщ. А Іуэхум Тіымыжыр нэхъ гъунэгъуу зыціыху псори щыхьэт техъуэнущ. Псом я нэхъыщхьэжыращи, Хьэмыщэ унагъуэ дахэ иІэщ. И щхьэгъусэ Светэрэ Хьэмыщэрэ щІалищ зэдапіащи, я дэтхэнэри щэ и уасэщ, жэуаплыныгъэшхуэ зыпылъ ІэнатІэхэм дагъуэ зыхурамыгъэщІу пэрытщ. Адэм и щапхъэ дахэр зи нэгу щІэт щІалэхэм нэгъуэщІ гъэсэныгъэ ягъуэтынкІи Іэмал иІэтэкъым.

> Хьэмыщэ и ныбжьыр здынэсауэ жыхуа э бжыгъэр и теплъэкІэ, и гур лэжьыгъэм хуэкъабзэу зэрыщытымкІэ хуэзгъэфащэркъым. Ауэ и щІэныгъэ лэжьыгъэ купщІафіэхэмкіэ, и іэдакъэ къыщіэкіа тхыгъэхэмкіэ уеплъмэ, гъащічтіым къимытіэсэн ирокъу. Си гуапэщ иужьри илъэс куэдкІэ яхуэлэжьэну.

КЪЭЗАНШ Людмилэ, КъБР-м Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкіэ и къэрал комитетым и унафэщі. ЦІыхум и зэфіэкіыр къызэрап-щытэр іуэхуу зэфіихарщ, и гъа-щіэм и кіуэцікіэ и іздакъэ къыщіэкіарщ. Абы щыгъуэми, адыгэхэм нэхъыбэу къалъытэр ціыхум и щхьэзакъуэ ехъуліэны-гъэракъым, атіэ лъэпкъым, бзэм, щэнхабзэм, гъуазджэм я зыужьыныгъэм хуэунэтІа лэжьыгъэхэрщ. Апхуэдэ Іуэхуфіхэмкіэ узэдащ Тіымыжь Хьэмыщэ и гъа-щіэ, творческэ икіи щіэныгъэ гъуэгуанэр.

ТІЫМЫЖЬ Хьэмыщэ Тэркъан и къуэр Къэбэрдей-Балъкъэрым и Тэрч щІыналъэм хыхьэ Курп Ипщэ (Ислъэмей) къуажэм къыщалъхуащ. Тхакіўэщ, зэдзэкіакіўэщ, публицистщ, щіэныгъэліщ, филологие шІэныгъэхэм я докторщ, профессорщ, Урысей Федерацэм и ТхакІуэхэм, Журналистхэм я зэгухьэныгъэхэм хэтщ, ЩІДАА-м и акаде-микщ, КъБР-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиІэ и лэжьакІуэш.

Къуажэ курыт еджапІэр ехъулІэныгъэ иІэу къиуха нэужь, Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым филологиемкІэ и факультетым и адыгэбээ къудамэм щІэтІысхьащ Хьэмышэ. Илъэсиш нэхъ дэмыкІыу, Москва дэт къэрал университетым журналистикэмкІэ и къудамэм зригъэдзаш икІи зыхэхуа гупым ядекІурэ Гоголым и цІэкІэ ягъэува стипендиери къихьу фІыуэ еджащ. А еджапІэ пажэр къэзыуха ТІымыжьым Москва лэжьапіэ Іэнатіэ щигъуэтынут, ауэ зи адэжь лъапсэр. благъэ-Іыхьлыхэр зи псэм хэлъу къэтэджа ныбжьыщІэм зыІэригъэхьа щіэныгъэр и хэку хуигъэщхьэпэну 1979 гъэм къйгъэзэжащ икІи а гъэ дыдэм «Ленин гъуэгукІэ» зэджэу щыта, нобэкІэ «Адыгэ псалъэ» фІэщыгъэр зезыхьэ газетым и лэжьакІуэ хъуащ, мыгувэуи жэуап зыхь секретарым и къуэдзэу, иужькІэ жэуап зыхь секретару ягъэуващ.

ТІымыжь Хьэмышэ езым фіэфіу къыхиха журналист ІэщІагъэм и къару емыблэжу илъэс куэдкІэ ирилэжьащ. «Адыгэ псалъэм» щыщылэжьа лъэхъэнэм Къэбэрдей-Балъкъэрым, Адыгейм, Къэрэшей-Шэрджэсым я лъэпкъ газетищым я къыдэкІыгъуэ зэхэтхэр гъэхьэзырыным и зэхэублакіуэхэм, унэтіа-кіуэхэм ящыщ зыт икіи апхуэдэ къыдэкІыгъуэхэм я фІагъхэмрэ я щыщІэныгъэхэмрэ абы куэдкІэ елъытауэ щытащ. Палъэ дэкіри, газетым и унафэщІ хъуа ХьэфІыцІэ Мухьэмэд и къуэдзэу ТІымыжьыр ягъэуващ, а ІэнатІэми зэфІэкІ хъар-

къыздэсым зыщымыгъуазэу щытахэрщ. Апхуэдэхэщ, псалъэм папщІэ, иджырей тырку литературэм и лъабжьэр зыгъэтІылъа, ар зыунэтІа ди хэкуэгъу тхакІуэхэу Мыдхьэт (Хьэгъур) Ахьмэд, Омер Сейфеддин (Хьэткъуэ), Уйсал (Чынт) Мусэ, Четин Онер (ГъуэгулІ), Эргин Гунджер, Осман Челик (Хьэхъуратэ), Аталай (Инэмыкъуэ) Мулид, нэгъуэщІхэми я творчествэр. Адыгэ хэхэс литературэр лъабжьэ яхуэхъуащ щІэныгъэлІым и тхылъ зыб-

Xaxac Jumepamypam u

ТІымыжьым и щІэныгъэ лэжьыгъэхэр зытриухуа хэхэс литературэм зыкъомкІэ ипсыхьащ абы и художественнэ дуней лъагъукІэр. Лъэпкъым и тхыдэ жыжьэр икіи гуузыр зи тегъэщіапіэ художественнэ зэхэщІыкІым къыпкърыкІащ «Зи нэхэм уафэхъуэпскі къыщіих сулътіан» (Налшык, 2001 гъэ), «Хэхэс дуней» (Налшык, 2004 гъэ) тхылъхэр.

ТІымыжьым хэлъхьэныгъэ хуищІащ адыгэ романым и зыужьыныгъэр джынми. Абы ехьэліауэ иригъэкІуэкІа къэхутэныгъэхэр я лъабжьэу щІэныгъэ статья пщІы бжыгъэхэри къыдэкІыгъуэ зэхуэмыдэхэм къытрыригъэдзащ. 2009 гъэм дунейм къытехьащ «Адыгэ лъэпкъ роман: и тхыдэ гъуэгуанэмрэ художественнэ нэщэнэхэмрэ» (Тхьэ́гъэзит Юрэ и гъусэу) тхылъыр.

ЩІэныгъэлІым и зэфІэкІ зыбжанэ щигъэлъэгъуащ бзэ щІэныгъэми. Ар хэлэжьыхьащ 2006 гъэм къыдэкlа «Адыгэбзэм къыхыхьа хьэрып псалъэхэр» тхылъым (ПщыхьэщІэ Л. И. и гъусэу), 2013 гъэм къыдэкla «ЕджапІэхэм папщІэ урыс-адыгэ псалъалъэм» (БищІо Борисрэ Къумыкъу Динэрэ я гъусэу). Апхуэдэуи, абы и нэіэ щіэту къыдэкіащ литературэр, бзэр, тхыдэр къызэщІэзыубыдэ лэжьыгъэ куэд: Хьэщыкъуей Ф. М. и «Шэрджэс (адыгэ) литературэдж щіэныгъэр. Библиографие гъуазэ» (урысыбзэкіэ; редактору; Налшык, 2013 гъэ).

ТІымыжьым и ехъулІэныгъэ нэхъ ин дыдэхэм ящыщу къэлъытапхъэщ ліэщіыгъуэ ныкъуэм нэблагъэкІэ

КъБЩІКъИ-м къэбэрдей литера турэмкіэ и къудамэм и лэжьакіуэхэр илъэс куэдкІэ зыпэрыта, тхылъитІу зэхэлъ «Адыгэ (шэрджэс) литературэм и тхыдэ» лэжьыгъэшхуэр и нэІэ щІэту (редактор нэхъыщхьэу) къызэрыдигъэкІар (Налшык: япэ тхылъыр - 2010 гъэ, етІуанэ тхылъыр 2013 гъэ). А лэжьыгъэм и ещанэ Іыхьэри къыдэкІыным хуегъэхьэзыр.

ЩІэныгъэліым и нэіэ щіэту илъэс къэскіэ КъБЩІКъИ-м адыгэ филологиемкІэ и къудамэм къыдигъэкІ «Вопросы кавказской филологии» автор зэхуэмыдэхэм я щІэныгъэ статьяхэр щызэхуэхьэса сборникри лъапІэщ. Дызэрыт илъэсым а тхылъым и епщыкІузанэ къыдэкІыгъуэр дунейм къытехьэнущ, а псом ящыщу 8-р ТІымыжьым и нэІэ щІэту къыдэкІащ.

ТІымыжь Хьэмыщэ и зэфіэкіхэр щхьэзакъуэ унэтІыныгъэм теткъым, атІэ и къэухьри, и зэчийри, и щІэныгъэри лъэпкъым хуегъэлъащэ. ЖытІам и зы щыхьэтщ щІэныгъэлІым и егъэджэныгъэ лэжьыгъэр. НобэкІэ ар КъБКъУ-м ФилологиемкІэ и институтым Кавказ Ищхъэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я литературэмрэ ІуэрыІуатэмкіэ и кафедрэм и унафэщІщ. А ІэнатІэм зэрыпэрыувэрэ илъэс зыбжанэ фіэкіа мыхъуами, абы зэхилъхьащ студентхэр зэреджэн программэхэр, методикэ чэнджэщхэр, аспирантурэм зэрыщІэтІысхьэн икІи абы кандидат экзамен зэрыщатын про-

граммэхэр. Хьэмыщэ удэлэжьэну тыншщ, сыт хуэдэ Іуэхуми хэкІыпІэ къыхуегъуэтыф, зи унафэщ Ггупхэр зэгуре-

гъэlуэф, езыри щапхъэ яхуохъу. КъБЩІКъИ-м адыгэ филологиемкІэ и къудамэм къыбгъэдэкІыу ТІымыжь Хьэмыщэ дохъуэхъу и гуащіэ и шхыгъуэ ихуэну, гъащіэми и псэм фІэфІ лэжьыгъэхэми гу щихуэну!

ХЬЭВЖОКЪУЭ Людмилэ, филологие щІэныгъэхэм я кандидат, КъБЩІКъЙ-м къэбэрдей литературэмкІэ и къудамэм и щІэныгъэ лэжьакІуэ нэхъыжь.

Ныбжьэгъум

Сегупсыса иужь, нэхъ сфіэкъабылу къэслъытащ • ГукъэкІыжхэр

дыщызэрыціыхуам къы-щезгъажьэмэ. Хьэмыщэ мыбы сегупсысащ: Тіымы-къытхыхьащ тіэкіу щтэіэштаблэу, зы-араш. ещанэ курсми щіагъэтіысхьащ. хуэдэ, мащізу зипіыті-зихузу. Журналист іэщіагъэ Москва къэрал университетым зэрыщызригъэгъуэтар ауэ жыжьэуи и напщІэ телътэкъым. Ауэрэ гупым хэзэгъащ, къыдэлажьэхэм ящыщу сэ сынэхъ шіалэти, занщізу гъунэгъу дызэхуэхъуащ. И мурадхэм сыхигъэгъvазэрт, и тхыгъэ нэхъ инхэм сыкъригъаджэрт, къызэрысщыхъур зригъэщІэну.

СОЩІЭЖ, «Жин хужь» зыфіища очер-кыр, дохутыр ціыхубзым теухуар. Хъар-зынэу зэгъэкіуат, ауэ егъэлеиныгъэ хэтт: Газет лэжьыгъэмкіэ дгъэзэжынщи, щы-гъуазэм ещіэ ар тіууэ зэрыгуэшар: языны-«псэемыблэж» псалъэм куэдрэ къытригъазэрт. ЖыпІэнурамэ, зи Іэдакъэ къыщlэкlар зэрыромантикыр белджылыт. хуагъазэу. Хьэмыщэ сэбэпышхуэ къыхуэ-АрщхьэкІэ сэ сыромантик «упщІыІуати», дагъуэ хуэсщІахэр хуэсІуэтащ. Мыхъуххэнур и псалъащхьэрат. ТІымыжьым къызгуригъэјуэну хущјэкъуащ жин фіыціэмрэ хужьымрэ зэрызэшхьэшыкІыр, иужьрейм угъурлыгъэрэ нэхугъэрэ къызэрыпкърыкыр, цыхухэм сэбэп къазэрыхуэхъур. Ар сэри здэрт, ауэ а зэманым шхьэкъэіэт димыІ у дызыхуэлажьэ партым и дежкі эжин фІыціэри хужьри тіури зыт. Атіэми, махуэ зыбжанэ ипэкіэ зэддзэкіри къытеддзат КПСС-м и ЦК-м атеист гъэсэныгъэр гъэлъэщыным теухуауэ къыдигъэкla «зи чэзу» унафэр. Гурызгъэlуа си гугъэжщ, ауэ абы щыгъуэм къысщыхъуащ езы щІалэм «угъурлыгъэ», «нэхугъэ» жыхуэт!эхэм ящыщ гуэр къыпкърык!ыу. Аркъудейщ сигу къыщІэкІыжои...

Хьэмыщэ «ныбжьэгъу пэжщ», «лэжьакІуэшхуэщ» хужыпІэныр зыми щыщкъым, зыри хужумы а хуэдэщ. Апхуэдиз илъэс бжыгъэм сэ къысхуэщІэжыркъым ар и лэжьапІэм къыкІэрыхуауэ е зыгуэр Іэпэдэгъэлэл ищІауэ. Сытым и дежи хьэзырт уи хьэтыр къилъагъуну. Ар псом хуэмыдэу белджылы къэхъуат жэуап зыхь секретарым и къуэдзэу щылэжьам щыгъуэ. А Іэнатіэр зызэблахъуурэ ціыхуитіым ирахьэкІырт. АтІэ, и гъусэр къелъэІуамэ, жэщыр хэкіуэтэхукіэ лэжьами, пщэдджыжьыр сыхьэтийм къыдэкІырт мышхьэхыу икІи нэжэгужэу. Апхуэдэури куэдрэ къэхъурт, ауэ «схуэлэжьэж» жиlэу и гъусэм пиубыдыртэкъым. Абы щыгъуэми, дэ тщіэрт ар и унагъуэ ихьэжыным зэрыхуэпіащіэр, абы яхэсыныр зыхилъхьэ зэрыщымы эр. Итани, цыхугъэр япэ иригъэшырт. Апхуэдэу екіуэкіащ къулыкъукіэ дэкіуэтея иужькіи. Ауэ жэуап зыхь секретарь, редактор нэхъышхьэм и къуэдзэ шашами, зэй къэхъуакъым и хьэлым зышихъуэжа, езыр адрейхэм нэхърэ нэхъ щхьэпэлъагэу зыкъыщилъытэжа. Ар си мызакъузу, къыдэлэжьа псоми жаІэфынущ.

Ауэ, дауи, закъримыгъащІэми, къыщы-губжьи щыІащ. Мыр сигу къокІыж. Зэгуэр и деж сыщіыхьауэ и дипломыр сегъэ-лъагъу: «Мэт, Шал, еплъыт. Щы къигъуатэт!» Дэнэт къыздикіынур? «Тху» защіэт! Ди гум илъхэр зэхуэтІуатэу, дызэныбжьэгъуу апхуэдиз зэман хъуауэ дыкъекіуэкіми, апщіондэху сщіакъым абы Москва къэрал университетыр фІы дыдэу къиухауэ икІи иджыри сщіэну къыщіэкіынтэкъым зыгуэрым (и цІэр, зэрыгурыІуэгъуэщи, къис-Іуэркъым) зэгуимыгъэпамэ: ерагъкіэ

къыхуэхьу еджауэ жиІэри, къещат. Дауи, иужь-

гуэркіз губгъэн къыхихыным щышынэ аращ, ещанэ курсми щіагъэтіысхьащ. ЗэрыгурыІуэгъуэщи, илъэситІ блэкІам и экзаменхэри итыжын хуейуэ къылъыкъуэкІащ. Мыдрей къыпэщылъхэм я гугъу сщіыххэнкъыми, нэфі-неи благъагъи здэщымыІэ щыхьэрым дауэ щыхузэфІэкІа ахэр «тху» защІэкІэ итыжын? Жэуапыр зыхэслъагъуэр зыщ: и гуащІэ мыкІуэшІымрэ и ерышагъымрэш. Абыхэм, шэч хэмылъу, ящІыгъуагъэнущ дзыхь хуащІу зыгъэкІуахэр имыгъэщІэхъуным зэрыху-

къуэхэм тхыгъэхэр ягъэхьэзыр, адрейхэр техникэ ІэнатІэм пэрытщ, ахэр зыхуей хъуащ лъэныкъуитІми хуабжьу зэры-хуэшэрыуэр. Компьютерым дыщыхуэкІуам ТІымыжыр ящыщащ ар япэ дыдэў къэзыгъэІэсахэм. Абы къыдэкІуэу щІэх-щІэхыурэ игъэхьэзырырт тхыгъэ зэмылІэужьыгъуэхэр. Псом хуэмыдэу пщэрылъ къыщащіыр публицистикэм ехьэліахэрт.

Сэ си гугъащ абы и гур нэхъ хуэщ ауэ. Ауэ нэгъуэш дэзыхьэхи зэрышы ор къыщысщар хамэ къэралхэм ящыщ ди лъэпкъэгъу тхакіуэхэм я Іэдакъэщіэкіхэм ятеухуа кандидат диссертацэр тхын щІидзэу «Зи нэхэм уафэхъуэпскіыр къыщіих сулътlан» повестыр ди газетым Іыхьэ-Іыхьэурэ къытехуэу хуежьа иужькіэщ. Абыкіэ Хьэмыщэ дунейщіэ къызэіуихауэ къызолъытэ...

ЩІэныгъэхэм я кандидат хъуа иужьи, ди редакцэм щылэжьащ, ауэ абдежрауэ къыщІэкІынущ ТІымыжь-журналистымрэ ТІымыжь-еджагъэшхуэмрэ і щызэпэщіэувар. Си гугъэщ зэрытемыгъэкІуауэ: щІэныгъэм зритами, журналистикэри ибгынакъым. Иужьрейр къыхихащ икІи лэжьапшІэмкіэ хилъэфами. Къэбэрдей-Балъкъэрым Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ и институтым, иужькІэ КъБКъУ-м лэжьэн щыщІидзащ.

Егъэджэн ІэнатІэм сыщынэсакІэ къэзгъэлъэгъуэну сыхуейщ ари Хьэмыщэ и мыхьэмышхыу зэи зэрыщымытар. Сигу къокІыж нэгъуэщІ лъэпкъхэм ящыщхэм адыгэбзэ щрагъащіэ курсхэм (щыіащ апхуэдэхэри) илъэс зыбжанэкіэ зэрыщригъэджари. Лэжьыгъэр и щхьэм къэсми, зэман къигъуэтырти кіуэрт абы. Кърати щыіэтэкъым. «Атіэ, афіэкіа къыпхуамышийуэ щхьэ укіуэрэ?» сеупщіащ зэгуэр. «Ахъшэракъым Туэхур, къызитыжащ жэуап. - Нэхъыщхьэр адыгэбзэ зрагъэщіэну зэрыхущіэкъурщ. Ар япэ-бубыдынкіэ іэмал зимыіэщ». Тіымыжьыр зэрыадыгэлі нэсыр, и лъэпкъыр фіы дыдэу зэрилъагъур сэ, дауи, сщіэрт, ауэ, итіани, умыщхьэхыу ущытын хуейтэкъэ?

Мис а зэрымыщхьэхырщ абы и гъащІэр апхуэдизу тэрэз зыщіар. Дызэрызэдэ-лэжьам и мызакъуэу, дызэныбжьэгъуми, дэ дызэкіэлъыкіуэ-дызэкіэлъыжэу дыкъекіуэкіактым, ауэ куууэ сыщыгтыязэщ щхьэгтысэ гумащіэ икіи сыткіи и щіэгты къуэн зэријэм, я къуищми я адэ-анэм хуэдэу щіэныгъэ куу зрагъэгъуэтауэ гъащІэм и уэрыпІэм зэрыхэтым. Абы хэлъхьэж я хьэл-щэн дахэри. Аращ насып жыхуа эр.

ШАЛ Мухьэмэд.

приѕъэщыркъым

<u>ЦІыхум пщІэ щІыхуэпщІ хъуну хьэл-щэн</u> псори хэлъу къыдолъытэ ди тхыгъэр зытедухуа, илъэс тющіым щіигъукіэ къыддэлэжьа, дымыщІэ куэд дэзыгъэ-щІа Тіымыжь Хьэмыщэ.

«И ГУР лэжьыгъэм хуитхьэщІыкІащ», псэлъафэ диіэщ адыгэм. Ар зытражыІыкіахэм ящыщщ Хьэмыщэ. И пщэ къралъхьа Іуэхур Іэпэдэгъэлэл щищіа е хузэфіэкіыну псори абы щримыхьэлІа къэхъуауэ тщІэжыркъым дэ. Сыт хуэдэ газетым и дежкІи мыхьэнэшхуэ иІэщ секретариаткІэ зэджэ къудамэм. «Ленин гъуэгум» (иужькіэ «Адыгэ псалъэ» зыф ащам) и апхуэдэ ІэнатІэм щІэ куэд хилъхьащ ТІымыжьым. И гур дыхэхъуэу къыпщыхъурт абы макет щищікіэ, ар нобэми ди нэгум щіэтщ - сыт хуэдэу дахэу игъэщ Іэращ Іэрэт Хьэмыщэ газетым и напэкІуэцІхэр. Газет лэжьыгъэм апхуэдизкіэ хуэіэзэти, абы зыгуэркіэ гугъу дехьу къэтлъытэртэкъым, ауэ дэри нэхъ иужьы-Іуэкіэ къыдгурыіуащ а Іэнатіэм жэуаплыны-

гъзу пылъыр зыхуэдизыр. Лэжьакіуэр здэкіуэм лэжьыгъэри макіуэ жыхуаІэм хуэдэу, газетым и сыт хуэдэ къудамэм Хьэмышэ шымылэжьами, ар тыншыпІэ ихуакъым. Секретариатым щыщІэсами, номер нэхъ гугъухэм, махуэшхуэхэм тегъэпсыхьахэм, е «Адыгэ макъ», «Адыгэ псалъэ», «Черкес хэку» газетхэм я номер зэхэтхэм я макетхэр зыщІыну дзыхь зыхуащІыр арат. Редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ къулыкъум щагъэувами аращ - редакцэм жылагъуэ-политикэ, узыншагъэ, егъэджэныгъэ ІуэхухэмкІэ и къудамэхэм щылажьэ журналистхэм я тхыгъэхэм еджэжыр ТІымыжьырт. Абыи лэжьыгъэу щигъэхъеяр ди нэгу щІэкІащ. Адыгэбзэм зи бзэр хуэкъутауэ, ар зи псэм хэлъу, тхэну хуейуэ Хьэмыщэ гу зылъитахэм ядэІэпыкъуащ, ахэр лэжьыгъэм тригъэгушхуащ. ущыхъукІэ, псори зэдэууэ лэжьэфыркъым нэхъ къыкіэрыхухэми ягу емыуэу защіигъэкъуащ. Журналист къэс езым и хъэт и Іэжын зэрыхуейр, псори зэхуэдэу тхэмэ, газетыр фагъуэ зэрыхъунур фТыуэ ищТэрти, дэтхэнэ зы тхыгъэми хуэсакъырт ар.

Куэдрэ дигу къэдгъэкіыжхэм ящыщщ мыр. Ди къзухьым зригъзужьын мурадкіз джэгукіэ хьэлэмэт гуэр къытхихьауэ щытащ

абы. Зы псалъэ кlыхь тхылъымпlэм тхутритхэнти стіолым къытхутрилъхьэнт, «Фи щхьэ-хэр вгъэлажьэ! Гурыхуэ ухъунымкіэ мыр Із-малыфіщ» жиіэнти. А псалъэм нэгъуэщі псалъэхэр къыхэтхыу чэзууэрэ а тхылъымпІэм иттхэн хуейт. Ди лэжьыгъэм нэмыщІ, ди гупсысэр абыи теухуауэ махуэ псокіэ а псалъэхэр «гукІэ къетхьэкІырт». Псалъэ нэхъыбэ къытезыщІыкІырт нэхъ губзыгъэр. Узэпемыуи еплъыт! ДытекІуэн щхьэкІэ псалъалъэхэри къыщыдгъэсэбэпи къэхъурт (дыщылажьэ унэм и епланэ къатым библиотекэ хъарзынэ щыдиІэти, абыкІэ гугъуехь лъэпкъ дыхэттэкъым). Апхуэдэ гукъэкІыж

зынэхэр щигъэлъагъузу лэжьащ.

Журналист ІэщІагъэм къыдэ-

кІуэў, ТІымыжь Хьэмыщэ сыт щы-

гъуи дихьэхырт бзэ, литературэ

щІэныгъэхэм. 2001 гъэм абы Мей-

къуапэ щыпхигъэкlащ «Хэхэс адыгэ

литературэ: и къэхъукІэмрэ лъэпкъ

гупсысэкІэмрэ. (Тыркум щыпсэу

шэрджэс диаспорэм щыщ тхакІуэ-

хэм лъэхъэнэ зэхуэмыдэхэм ятха

тхыгъэхэм ятегъэщ ауэ)» кандидат

диссертацэр. 2006 гъэм а къалэ

дыдэм щыпхигъэкlащ «Тхыдэмрэ

хэхэс адыгэ тхакіуэхэм я художест-

веннэ зэхэщІыкІым и зыужьыны-

гъэмрэ (зэгъэпщэныгъэ къэхутэны-

гъэ)» доктор диссертацэр. А лэжьы-

гъэхэр щыхьэт техъуэрт ТІымыжьыр

щІэныгъэми Іэзэў зэрыхэзагъэр,

адэкІи абы хэлъхьэныгъэфІ зэры-

хуищІыфынур. Аращ илъэс 25-кІэ

зыщылэжьа «Адыгэ псалъэ» газе-

тыр къигъанэу 2003 гъэм Къэбэр-

дей-Балъкъэр щІэныгъэ-къэхута-

кіуэ институтым щіэныгъэ лэжьа-

кіўэ нэхъыжьу щіэкіуари. А Іэнатіэ-

ми япэ махуэхэм щегъэжьауэ

зэрыхэгъуэзам и щыхьэту, пlалъэ

куэд дэмыкІыу, адыгэ филоло-

гиемкіэ къудамэм и унафэщіу

гъэхэм къыщиІэт Іуэхугъуэхэр щІэ-

ТІымыжь Хьэмыщэ и лэжьы-

ягъэуващ.

гуапэ куэд диІэщ дэ Хьэмыщэ пыщІауэ. Нэхъыжьми нэхъыщІэми яхэзагъэу, зыми и губгъэн къимыхьу гупым дахэу къытхэта Хьэмыщэ и унагъуэ Іуэхури зэпэщу зэрыщытым шэч къытумыхьэми хъунущ. Дэ фІыуэ дыщыгъуазэщ ар адэ гумызагъэу зэрышытым, иджы адэшхүэ гумащи зэрыхъуам. И щхьэгъусэ Свети зыхэтым фіыкіэ къахэщ лэжьакІуэщ, унэгуащэ узыфІэмыкІыжынш

ЦІыху Іэдэб, зэпіэзэрыт, адэ-анэр зыгъэпэжа къуэ щыпкъэ, гуп хыхьэкіи къыхэкіыжыкій зыщіэ, гушыіэкіэ дахэ зыхэлъ, унагъуэ, дахэм я нэхъыжьыф - мис апхуэдэщ ди Хъымыщ! (дэ Хьэмыщэ дызэреджэр апхуэдэущ). Куэд тхупыщэнущ дэ мыбы ди ныбжьэгъум теухуауэ.

Мыри щіыдгъужынут. Хьэмыщэ илъэс хыщі зэрырикъум, зэманыр псынщіащэу зэрыкіуэм дытепсэлъыхьырт зэлэжьэгъухэр зымахуи, куэд и уасэщ Тымыжьым дэ псалъэ дахэу хужытlар. И щхьэ япэ иримыгъэщу, и бынунагъуэм ятеубгъуауэ зэрыщытари дигу къэдгъэкІыжащ. И щІалэхэр егъэджэным мыхьэнэшхуэ ириту зэрыщытар, щІэныгъэм примыдзыхыу гъэсэныгъэ, хабзэ, нэмыс зэрахилъхьар. езым и щапхъэ дахэр и бынхэм гъуазэ зэрахуэхъуар - куэд мэхъу зи гугъу тщІар. Дигу къеўэў зыщ хэлъар а ди уэршэрым. Хьэмыщэ и бынхэм зэрел!эл!ам хуэдэу, ц!ыхухъу куэдым я унагъуэхэм яхуэфэщэн гулъытэ зэрыхуамышІарщ. Иджыпсту зи ныбжьыр илъэс хыщІ ирикъуахэм е абы нехьэкъехуэхэм я щіалэгъуэм я унагъуэхэр къазэрыфіэмыІуэхуарщ, езыхэм я щхьэ щытрагъэунрэ я тыншыпіэрэ къалъыхъуэу зэрыпсэуарщ ди щІалэгъуалэм ящыщ куэдыр гъэсэныгъэм хуэхейуэ иджыпсту уэрамым щІыдэтыр. Аращи, Хьэмыщэ хуэдэ адэхэр нэхъыбамэ, ди щіэблэм иджыпсту дигу щіэныкъуэн яхэтынтэкъым!

И насыпщ апхуэдэ лъзужь къззыгъанзурэ гъащІэм ирикіуэфым. Уи насып нэхъыбэ ІсшимеаХ, Іши меахТ ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэ.

ГЪУРЫЖЬ Мадинэ.

Курп Ипщэ къуажэ

Дохъуэхъу ди къуэшым

Курпыжь щІыналъэм, Ислъэмей къафэр къэзыъэшІа къчажэжьым къышалъхчачэ Р Балъкъэрым и щіэныгъэліхэм лъэ быдэкіэ яхэува <u>тхакІуэ, егъэджакІуэ ТІымыжь Хьэмыщэ дохъуэхъу и</u> <u>ныбжьыр илъэс 60 зэрырикъуамкіэ. Ліыпіэ иува ди</u> къуэшым нэхъыжьхэм я псалъэр имыгъэкіуэду нэмысымрэ хабзэмкіэ и пщіэр иіэтыжащ, ди фіыгъуэ-<u>хэр утыку ирихьэфащи, фІым я фІыжыр худогъэфа-</u>

ХЬЭМЫЩЭРЭ ди нысэ Светэрэ бын хъарзынэ зэдапіащ, лэжьыгъэфікіэ къэралым хэзэгъауэ. Я гуфіэгъуэ куэд я бын я быныжкІэ тлъагъуну, Хьэмыщэ узыншагъэ быдэ иІэу, и акъылыр жану, зыхэтым и пщІэр щыбагъуэу илъэс куэдкІэ лъэпкъым тхуэпсэуну ди гуапэщ.

ТІымыжь лъэпкъым къыбгъэдэкІыу.

илъагъу ІэщІагъэ. Сэ сызэрысабийрэ сыщіэхъуэпсырт егъэджакіуэ сыхъуну. Икіи къуажэ еджапіэр къэзуха нэужь, зыми пэз-

мыщі си адыгэбзэр, адыгэ лъэпкъым и тхыдэр, и литературэр зджыну Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым сыщІэтіысхьэри, сызэрылажьэм хуэдэурэ ар къэзухащ. Зы махуэ закъуи къыстемыхьэлъэу илъэс 54-кІэ сылэжьащ егъэджакІуэу. Дауэ къыптехьэлъэнт ТІымыжь Хьэмыщэ хуэдэ еджакіуэ ціыкіухэм уахэту?!

Дэтхэнэ зы ціыхуми иіэщ езым фіыуэ

«АКЪЫЛЫМ уасэ иІэкъым, гъэсэныгъэм гъунэ иlэкъым» - жиlэгъащ пасэрейм. Сэ етхуанэ классым щІэсхэр езгъэджэну сыщІыхьат, цІыкІухэр зэзгъэцІыхуурэ ТІымыжым деж сыщынэсым, «Сэ ТІымыжьхэ сащыщщ, Тэркъан срикъуэщ, си цІэр Хьэ- упщІэкІэ ущІигъанэрт, нэхъыбэ къызэрищІэ-

Си гъэсэным срогушхуэ къэтэджащ. А дакъикъэхэм сэ къызгурыІуат

абы адыгэлІ шыпкъэ къызэрыхэкІынур. Хьэмышэ еджакіуэ нэхъыфіхэм яшышу. сытым дежи щапхъэ зытрахыу курыт школым

щІэсащ. Предмет псори фІыуэ ищІэрт, дэтхэнэри фіэгъэщіэгъуэнт, ауэ адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмрэ зыпищІ яхэттэкъым. Библиотекэм ар щІэмыту зэ урихьэлІэнутэ-къым, тхылъ куэд еджэрт. Апхуэдэуи хуэмыхьэзыру зы дерси къакІуэртэкъым. Си нэгу иджыри щІэтщ Хьэмыщэ джанэ хужьыпс цІыкІу шыгъым пшэдэлъ плъыжьыбзэр къыдэлыдыкіыу етіуанэ партэм дэсу, егъэджакІуэм и зы псалъи димыгъэхуу «къищыпу» щысу. Урокыр иуха нэужьи, зимыгъэпсэхуу мыщэщ», - жиlэри гушхуэныгъэ гуэр хэлъу ар ным нэхъуеиншэу хущlэкъурт. Адрей сабийхэм

ят упщІэхэм хуэдэтэкъым ТІымыжьым ейхэр, атіэ ар унэ лэжьыгъэм нэмыщі нэгъуэщі тхыгъэхэми еджауэ къакІуэрти, ахэр зэпкърытхырт. Лей зезыхьэ, игу иримыхь персонажхэм ар яхуэхъущІэрт: «Апхуэдэхэр щыІэу лъэпкъыр дауэ хъуну?» - жиlэу. Сфіэгъэщіэгъуэнт илъэс 12 фіэкіа зи мыныбжь щіалэ ціыкіум куэд зэрызэригъэзахуэр, жыжьэ зэрыплъэр.

Етхуанэ классым щІэсу Хьэмыщэ усэ едзыгъуэхэр, рассказ ціыкіухэр итхыу щіидзащ. «Схухэплъэ», - жиІэрти, и лэжьыгъэхэр къызитырт, арщхьэкlэ щыуагъэ къыхэбгъэкlыу е зыгуэрхэр зэпхъуэкlыу идэнутэкъым, «Сэ зэрысшар нэхъыфІтэкъэ?!» - жиІэурэ езыр зэрыхуейм хуэдэу зэригъэзэхуэжырт. Иджы абы и ІэдакъэщІэкІхэр щІэныгъэ лэжьыгъэ, тхылъышхуэ хъуахэщ.

Уи еджакІуэу щыта дэтхэнэми ехъулІэныгъэ щијэм и деж урогушхуэ, си гуащјэ хэлъщ, сэ езгъэджат ар, жыбоІэри. Сэри сримыгуфІэу къанэркъым Хьэмыщэ и ехъулІэныгъэхэм. Срогушхуэ апхуэдэ гъэсэн сызэриlам, апхуэдэ щІэныгъэ зыбгъэдэлъ адыгэлІ зэрезгъэджам.

Мы псалъэхэмкІэ зыхуэзгъэзэнуй си гуапэт: Ущыціыкіум, уеджакіуэу Усэ сэ схузэхэплъхьат, Иджы нобэ си чэзущи, Хъуэхъукіэ сэ зыпхуэзгъэзэнщ: Уи І́эщіа́гъэм и хъер плъагъуу, ЦІыхум фіыуэ укъалъагъуу, Гъуэгугъэлъагъуэу бэм уахэту, Уи гур щ алэу, уи лъэр жану, Гум къијукјыу жајэ хъуэхъухэр Псори, псори къохъуліэну СыпхуолъэІур Алыхьышхуэм ДЖЫРАНДОКЪУЭ Рае.

<u>Усакіуэ, тхакіуэ, адыгэ литера-</u> турэм и лъабжьэр зыгъэтІылъа ЩоджэнцІыкІу Алий къызэралъхурэ илъэси 115-рэ зэрырикъур Къэбэрдей-Балъкъэрым зэрыщагъэлъапіэм пызыщэ зэхыхьэ екіут Мэлбахъуэ Тимборэ и цІэр зезыхьэ Лъэпкъ библиотекэм иджыблагъэ щрагъэкіуэкІар. Абы щызэхуэсат республикэм и тхакіуэхэр, усакіуэхэр, щіэныгъэліхэр, егъэджакіуэхэр, ЩоджэнцІыкІум и ІэдакъэщІэкІхэм дэлъхубзэр ефІэкІуа зэрыхъуну Іэ- фІыгъуэ куэди къытхуигъэнащ гукіэ къеджэнухэр.

КЪЫЗЭХУЭСАХЭМ фІэхъус ярихащ Лъэпкъ библиотекэм и унафэщІ Емуз Анатолэ. Ар куууэ тепсэлъыхьащ тхакІуэр зыхэпсэукІа унагъуэм, и щІэныгъэм Истамбыл щыхигъэхъуэну ежьауэ зэрыщытам, уахътыншэ хъуа и «Нанэ» усэр абы зэрыщиусам, гугъуехь зыпэщІэхуахэм, лъэпкъым хуилэжьам, и кlуэдыкlам: «Хэку зауэшхуэм и пэкіэ Щоджэнціыкіу тхылъ зыбжанэ къыдигъэкІат, къзунэхуагъащІз Къзбэрдей театрымрэ «Кабардинка» къэфакіуэ ящІыгъуу

Лъэхъэнэм и усакІуэ

малхэм ар елэжьащ. ЗэрытщІэщи, абы и къалэмыпэм къышІэкІаш «Къамботрэ Лацэрэ» япэ адыгэ романыр. АршхьэкІэ зэманым ихъумэфакъым апхуэдэ тхакІуэшхуэр - Хэку зауэшхуэм хэк уэдащ. ГъэрыпІэ ихуами, абы и гур кІуэдатэкъым. и гъусэхэр къыхуриджэрт я напэ, я лъэпкъ емыпцІыжыну. Ар иужькіэ къаіуэтэжащ абы щіыгъуа ціыху зыбжанэм. Апхуэдэ ціыху нэсым и щІэиным уахъты иІэкъым. Дэ диlэщ абы и цlэр зэрихьэу Алий усэхэмрэ поэмэхэмрэ зэрыт театр, унэ-музей, Налшык и зы уэрам, фэеплъ медаль. Уеблэмэ Бобруйск къалэм дэтщ Щоджэнцыкіум и ціэр зыфіаща библиогупымрэ ядэlэпыкъуу къекlуэкlащ. текэ. Абы и «Мадинэ» поэмэм анэ- оперэ къытращІыкІащ. НэгъуэщІ

усакІуэ гъуэзэджэм».

ЩоджэнцІыкІу Алий хуитха зы усэ къеджащ Къэбэрдей-Балъ- жьакіуэ Черновэ Алёни Щоджэнкъэрым Гуманитар къэхутэныгъэхэмкіэ и институтым и щіэныгъэ зы тхыгъэ гукіэ къеджащ. лэжьакІуэ нэхъыжь Хьэвжокъуэ Людмилэ. Абы иужькІэ усакіуэшхуэм и Іэдакъэщіэкіхэр утыку джыкіыжынрами, абы кърихьэліакърахьащ Налшык къалэ дэт курыт хэм зэхуа уэтэн хъыбаррэ гукъэшкол зыбжанэм щІэс еджакІуэ ціыкіухэм. Теплъэгъуэ кіэщіхэмкіэ абыхэм ягъэлъэгъуащ «Къербэч и щІэныгъэхэм я доктор ХьэкІуащэ пщэдейхэр», «Мадинэ» тхыгъэ-

Къызэрыхэдгъэщащи, мы зэlущІэм ІэщІагъэ зэмылІзужьыгъуэхэм ирилажьэхэр хэташ. Къызэхуэсахэм яфІэхьэлэмэт хъуащ КъБР-м СпортымкІэ и министерст-

вэм и лэжьакІуэхэу Къардэн Залинэрэ Жолдащ Анзоррэ гъубж къэс усакІуэшхуэхэм я лэжьыгъэ зырыз зым адрейм зэрыхуаІуатэр къыщащІэм. Иджы а тІур псоми къахуеджат Щоджэнціыкіу Алий и ІэдакъэщІэкІхэм.

ЦІыкіу щіыкіэ ціыхум хэплъхьэрш гъуазэ хуэхъур, жаlэ. Ди классикым и усэхэр курыт еджапІэхэм я закъуэкъым щызрагъащіэр, ахэр къыщагъэсэбэп сабий садхэми. Налшык дэт 42-нэ садым и гъэсэнхэр дахэ дыдэу утыкум итащ. Налшык и МВД-м и лэцыкіум и Іэдакъэщіэкіхэм щыщ

Зэхыхьэм и мурад нэхъыщхьэр ЩоджэнцІыкІу Алий и усэхэр щІэкІыжрэ я куэдт. А Іуэхум хэтащ Алий и пхъурылъху, филологие Мадинэ, КъБКъУ-м и егъэджакІуэ Сэбаншы Ритэ, къэхутакІуэ Котляровэ Марие, нэгъуэщІхэри.

> БАГЪЭТЫР Луизэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

• Гъэльэгъуэныгъэ

Сацгъэт къыхуагъэфащэ

Фокіадэм и 24 - 28-хэм Мэхъэчкъалэ 40-м щіигъу зэхыхьэм щызэхуэсащ. щекіуэкіащ Дагъыстэным и «Тарки-Гау-2015» тхылъ гъэлъэгъуэныгъэр.

ДАГЪЫСТЭН Республикэм Щэнхабзэмкlэ и министерствэм, Гамзатов Расул и цlэр зезыхьэ и Лъэпкъ библиотекэм, министерствэ, Іуэхущіапіэ, ведомствэ зыбжанэ щіыгъуу ар къызэрагъэпэщащ.

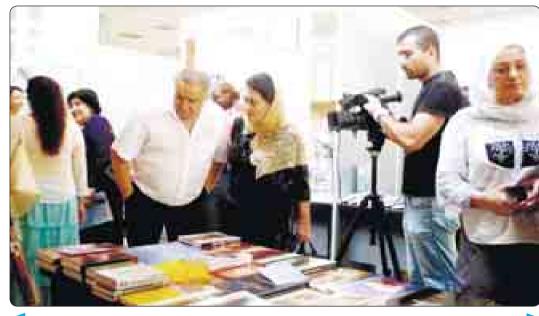
Іуэхур ирагъэкіуэкіыныр зи жэрдэмыр «Горцы» газетым и редактор Гаджиев Маратщ. Дагъыстэным и тхылъ тедзапізу 13, Москва щыщу - 5 зыхэта гъэлъэгъуэныгъэр къащ ехъул ар абы и ф ыгъэщ. Мэхъэчкъалэ япэу я тхылъхэр яшэри кІуащ Котляровхэ Мариерэ Викторрэ.

Гъэлъэгъуэныгъэм хыхьэу выставкэ, зэlущІэ, зэпсэлъэныгъэ 30-м нэблагъэ екІуэкіащ. Тхакіуэ ціэрыіуэу, Москва, Санкт-Петербург, Пермь, Новосибирск, Красноярск, Къэзан, нэгъуэщІ къалэхэм щыщ редактор

Дагъыстэным къыщызэрагъэпэща зэхыхьэр хузунэт ащ шаблэр тхылъ еджэным дегъэхьэхыным. «Сэ Президентым сридэlэпыкъуэгъущ» щіалэгъуалэ іуэхущіапіэм щыщ волонтёр зыбжанэ гъэлъэгъуэныгъэм зэрыхэтар, Дагъыстэн университетым флешмоб, усэ пшыхь зыбжанэ зэрыщрагъэкІуэкІар щыхьэт тохъуэ Интернетым тхылъыр зэрыримыгъэкІуэтам, щІэблэм я

гъащІэм тхылъым увыпІэ зэрыщиІыгъым. Налшык щыІэ тхылъ тедзапІэм и унафэщІ Котляровхэ Мариерэ Викторрэ я «Кавказ» лэжьыгъэми и гъэлъэгъуэныгъэ Мэхъэчкъалэ щектуэктащ. Зэхыхьэм кърихьэлтахэр куэду а тхылъхэм зэрыщ эупщ ам гу лъызыта къэпщытакІуэхэм Дагъыстэным и «Тарки-Тау-2015» еплІанэ тхылъ гъэлъэгъуэныгъэм и Гран-прир ди щІыналъэм и ліыкіуэхэм къыхуагъэфэщащ.

БЖЬЫХЬЭЛІ Розэ

• Бгырыпх бэнэкІэ

Къэралым и чемпион

Къэзан и «Акбарс» спорт комплексым щекіуэкіащ Урысейм бгырыпх бэнэкІэмкіэ и чемпионат. Абы кърихьэліащ къэралым и коман-30-м щыщ спортсмен дэс Бэджыдэ Рустам. Ки-<u> 250-м щІигъу.</u>

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэрым и командэ къыхэхам зэхьэзэхүэм медаль зэмылІэужьыгъузу плІы къыщихьащ. Зи хьэлъагъыр килограмм 90 хъухэм я зэпеуэм къы- хэм Іэмал ягъуэтащ бгы-′Ф-м спортымкіэ и мастер, Къэщкъэтау щыщ Эфендиев Оренбург щекІуэкІынум хэ-Расул. БэнэкІэ гъэщІэгъуэн, тыну. **УДЭЗЫХЬЭХ** къэзыгъэлъэгъуа щіалэм и зэіущіэхэр къа- Гъуэплъащіэ Замиррэ Гаруушхуэ тримыгъэкІуадэу Финалым къихьащ. щыхигъэщІащ Къэрэшей-

щІэхэр. Ди щІалэхэр щэ-

кІуэгъуэм и 8-м иджыри Но-

вочеркасск и МИТОС-м дэ-

джэгун хуеящ, арщхьэкІэ я

хьэрхуэрэгъухэм я лъэlукlэ

ар гъатхэпэм и 27-м ягъэ-

Іэпхъуащ. Абы щхьэкІэ къэ-

мынэу зыхэт гупым пашэ-

ныгъэр щаІыгъыу налшык-

дэсхэр илъэсыщІэм те-

кІэ къызэрыкІэрыхум икІи

зэкІэ къылъэщІыхьэжыну

ным и «Ипщэ» гупым ще-

иужь

зэримыІэм къы-

хьэнущ,

Іэмал

хэкІыv

«ІэфІыпсыр»

Шэрджэсым икІа, дуней псом и иджырей чемпион Хьэпай Албэч.

КъыкІэлъыкІуэ дыщэ медалри къэзыхьар УФ-м спортымкІэ и мастер къэщкъэтаудэс Мокаев Мусащ (кг 75-рэ). Финал зэlущlэм ар щефіэкіащ Башкирием щыщ, бгырыпх бэнэкіэмкіэ щэнейрэ дунейпсо чем-пион Рахматуллин Альпион

ЗымащІэкІэ япэ увыпІэм нэсакъым шэджэмлограмми 100-м щІигъухэм я зэхьэзэхуэм абы дыжьыныр къыщылъысащ. Жэз медалыр къихьащ ГъуэплъащІэ (кг 62-рэ).

Зэхьэзэхүэм щытекІуакъыхэк акъым рыпх бэнэк Іэмк Іэ дуней псо чемпионату щэкіуэгъуэм

Ди щІалэхэр ягъэхьэзыр жонов Юрийрэ.

МЭЗКУУ Къанщобий.

кІуэкІ зэхьэзэхуэм хыхьэу

вэсэмахуэ зэхэта джэгу-

гъуэм къарикІуа бжыгъэ-

хэм. Мис ахэр: «ІэфІыпс»

(ІэфІыпс) - «Биолог-Ново-кубанск» (Прогресс) - 3:0,

«Краснодар-2» (Красно-

дар) - «Астрахань» (Астра-

хань) - 3:1, «Черноморец»

(Новороссийск) - МИТОС

«Дружба» (Мейкъуапэ) -«Динамо-Ставрополь»

(Ставрополь) - 0:3, «Мэшы-

«Ангушт» (Нэзрэн) - 0:1,

«Тэрч-2» (Грознэ) - СКА (Дон Іус Ростов) - 2:1.

къуэ-КМВ» (Псыхуабэ)

(Новочеркасск)

Eтlyaнэ дивизионым и «Ипщэ» гупым къыкІэлъыкіуэ джэгугъуэр щэкіуэгъуэм и 8-м щызэхэтынущ. АдэкІэ щыгъуазэ фыхуэт- АбыкІэ иухынущ мыгъэрей щІынщ етІуанэ дивизио- зэхьэзэхуэр. ЖЫЛАСЭ Заурбэч.

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ дивизи-

къит

очкоиплІ-

оным и «Ипщэ» гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр						
Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ФІ.	T.	Ο.
1. «Спартак-Налшык» 2. «ІэфІыпс» 3. «Краснодар-2» 4. «Черноморец» 5. «Динамо-Ставрополь» 6. «Ангушт» 7. «Мэшыкъуэ-КМВ» 8. «Тэрч-2» 9. «Астрахань» 10. СКА 11. МИТОС 12. «Биолог-Новокубанск» 13. «Алания» 14. «Дружба»	16 16 16 16 16 16 16 16 16	13 12 9 8 6 6 6 5 5 5 3 2 3	2 1 2 4 5 4 3 6 4 2 2 4 7 2	1 3545 6757999	27-5 27-14 33-18 23-16 18-14 15-15 14-18 22-18 18-22 17-19 19-26 11-25 8-22 14-34	41 37 29 28 23 22 21 21 19 17 17 13

• КъБР-м и прокуратурэм

Пэублэу **ЩЫХЭПЛЪЭН** щхьэкіэ

Шэрэдж щІыналъэм и прокуратурэм диІыгъащ УФ-м и УК-м и **327,1-н**э статьям и 4-нэ Іыхьэм къыщыгъэлъэгъуа щІэпхъаджагъэмкіэ ягъэкъуаншэхэм яхуэгъэзауэ Урысейм и МВД-м и щІы-<u>пІэ къудамэм уголовнэ</u> Іуэху зыбжанэ къызэрызэјуихар (федеральнэ маркэ хэхахэр зэрыщ атхыкіам, фадэхэкі нэпціхэр зэращіам папщіэ).

А ТХЫЛЪХЭР ягъэхьэ-

зыращ щхьэхүэү яхъумэ «Гуэл щхъуантІэхэр» щІыналъэм щылажьэ кафехэм, ресторанхэм фадэхэкі Іэрыщіхэр щрамыгъэщэн, а Іуэхур къызэпаудын шхьэкіэ КъБР-м щыіэ МВД-м экономикэ шынагъуэншагъэмрэ коррупцэм пэщіэтынымкіэ и управленэмрэ Урысейм и МВД-м и Шэрэдж район къудамэмрэ зэщіыгъуу къызэрагъэпэща къэпщытэныгъэм кърикІуам ипкъ иткІэ. А лэжьыгъэр щрагъэкіуэкіым, Гуэл щхъуантІэхэм щагъэува жылагъуэ шхапІэхэм федеральнэ маркэ нэпціхэр зытегъэуа. ГОСТ-м къимыт асэ аркъэ, коньяк 1эрыщІ зэмылІзужьыгъуэхэр къыщагъуэтащ. КъызэрахутамкІэ, къапщыта кафехэм я нэхъыбэм фадэхэкІ зэрахьэну хуит зыщІ тхылъхэр яІэкъым. Абы къыхэкІыу, нэхъапэкІэ административнэ жэуапым ирашэлІауэ щытами, кафехэмрэ ресторанхэмрэ фадэ дзыхьщІыгъуэджэхэр щащэрт.

Къытраха фадэхэкІхэр зыхуэдэр зэхагъэкІати, псори ІэрыщІу къыщІэкІаш.

Пэублэу щыхэплъэн папшІэ шІыналъэм и прокурорым уголовнэ Іуэхухэр РОВД-м следствэмкІэ и къудамэм иритащ.

Шэрэдж районым и прокуратурэр Іуэхухэр зэрызэхагъэкіым кіэлъоплъ.

> КъБР-м и прокуратурэм и пресс-ІуэхущІапІэ.

Котляровэ Марие

• Зэпеуэ

ЛІэщІыгъуэм

и пашэхэр

Зеикъуэ къуажэм дэт курыт еджапіэ №2-м и унафэщіым гъэсэныгъэ лэжьыгъэмкіэ и къуэдзэ Шыбзыхъуэ Марьянэ япэ увыпіэр къыщихьащ сабий, ныбжьыщіз жылагъуэ зэтом дунафэшіхэм дунафэшіхэм

гухьэныгъэхэм я унафэщіхэм

папщіз къызэрагъэпэща «ХХІ ліэщіыгъуэм и пашэ» урысей-псо зэпеуэм и щіыналъэ іы-

АБЫ зэпеуэм и ІыхьитІыр, «СызыхуэІэижьымрэ си ехъу-

лІэныгъэхэмрэ», «ЦІыхум дин,

лъэпкъ зэхэгъэж имыщіў, терро-

ризмэмрэ экстремизмэмрэ пэ-

щІэтыфу щытынымкіэ дзэмээ

хэкумрэ хуэщыпкъэу гъэсэным

и мыхьэнэр» зи фіэщыгъэхэр, зэфіэкі къигъэлъагъузу къызэ-

ринэкіащ. Еджакіуэхэм къызэ-

рагъэпэща «Лидер» зэгухьэны-

гъэм и лэжьыгъэр зыунэт Шыб-

зыхъчэ Марьянэ и гъэсэнхэр

дзэ-спорт зэхьэзэхүэхэм, афи-

яным, терроризмэм, экстреми-

змэм узэрыпэщlэтынум теу-хуауэ екlуэкl зэхыхьэхэм жы-

Зэхьэзэхуэм и къэпщытакІуэ

гупым увыпіэхэр щагуэшым

къалъытащ зэпеуэм хэтахэм я

зэфІэкІри, щІэблэм зэрыдэлэ-

жьэфри, езыхэм щІэныгъэу

Зэпеуэшхуэм и щІыналъэ Іы-

хьэм пхыкіа Шыбзыхъуэ Марья-

нэ иджы Іэмал игъуэташ «XXI

лІэщІыгъуэм и пашэ» урысейпсо зэпеуэм и кІэух Іыхьэм хэтыну.

джэру хэтш.

ябгъэдэлъри.

хьэм.

къэрал филармонием и уэрэджы акіуэ Зэшэкіуий Розэ ЩоджэнцІыкІу Алий и усэхэр зыщіэлъ уэрэдиш игъэзэшІаш.

<u>«Спартак-Налшык»</u> дикавказ) - 2:0 (2:0). Нал-шык. «Спартак» стадион. Щэкіуэгъуэм и 1-м. Ціыху

(Мэзкуу), Шрамко (Белореченск), Талаев (Грознэ).

(ЛІуп, 66).

40 (2:0).

НОВОРОССИСК къикla

(Налшык) - «Алания» (Вла-300 еплъащ.

Судьяхэр: Шадыханов

«Спартак-Налшык»: Антипов, Кузнецов, Мурачёв, Дашаев, Соблыр, Гъурф (Балъкъэр, 62), Дроздов, Каркаев (Крамаренкэ, 64), Дзыхьмыщі (Ахриев, 54) Бажэ (Семёнов, 79), Гугуев

«Алания»: Тамаев, Бу туев, Кайтов, Качмазов, Алборов (Дудаев, 66), Плиев, Закаев (Маргиев, 59), Макиев (Джиоев, 46), Туаев, Гогичаев (Кусаев, 82), Базаев. Топхэр дагъэкlащ: Соблырым, 21 (1:0). Гугуевым,

Дагъ́уэ къыхуащІащ ЛІупымрэ Кайтовымрэ.

«Черноморец»-м тхьэмахуэ ипэкіэ хуабжьу гугъу ехьу къыщІагъуа зэманым фіэкіа зэрыщытемыкіуэфар иджыри зыщымыгъупкым» и футболистхэм мы зэlущlэр хуабжьу жыджэру къыщіадзащ. Ди гъунэгъу хъуащ. Осетие Ищхъэрэ - Аланием къикlахэм я щхьэр къаlэтыну абыхэм зы Іэмали иратыртэкъым. Зы ебгъэрыкіуэныгъэр зэриухыу къы- шаев Аслъэн шхьэкіэ лъэ- Амир ар дагъуэншэу игъэкіэлъыкіуэр хэгъэрейхэм шу гъуэм еуащ, арщхьэкіэ зэщіащ икіи топыр къызыкъызэрагъэпэщырт икІи гъуащхьэхъумэхэм ящыщ Іэрыхьа Гугуев Магомед. и

ЕтІанэгъэ зэхудипІалъэщ

хьэщІэхэр хуабжьу гугъу зым топым къригъэгъэирагъэхьырт. Апхуэдэ къы- защ. Ар къызы эрыхьа Собтекъузэныгъэр осетин за- лыр Астемыр зы мэскъали щіэ фіэкіа зыхэмыт «Ала- темыгупсысыкіыу напіэзыния»-м зэрыхузэтеГыгъар пГэм бжыгъэр къызэГуи-«Спартак-Налшы- дакъикъэ тющіщ. Адэкіэ хащ. «Спартак-Налшыкым» и тепщэныгъэр наІуэ дыдэ

21-нэ дакъикъэм зи чэзу угловойр налшыкдэсхэм къалэжьащ. Ар Іэзэу Бажэ Амир къыхита иужькІэ, Даеуэри, гъуащ. Джэгум и екіуэкіыкіэм

Япэ зэрищам хэгъэрейхэр нэхъри тригъэгушхуащ. Абыхэм я ебгъэрыкІуэныгъэхэр зэпыуртэкъым. Апхуэдэхэм ящыщ зым аргуэру угловой кърикІуащ. Сыт щыгъуи хуэдэу, Бажэ

къызэрихькІэ абы бжыгъэр игъэбэ-

къигъэлъагъуэрт абы кърикіуэнур наіуэ зэрыхъуар. ХьэщІэхэм яхузэфІэкІыну-ТЭКЪЫМ ЗЫ ОЧКО НЭХЪ МЫХЪУми щІэбэныну. Ар зыхащащ хэгъэрейхэми икіи, гугъу зрамыгъэхьыщэурэ, Іуэхур я зи чэзу текІуэныгъэм хуагъэкІуащ.

Абдежым щызэфІэкІащ мы гъэм «Спартак-Налшыкым» иригъэкіуэкіыну зэіу-

> Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

шыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 1994 гъэм мэкъуауэгъуэм и 14-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм №Н-0065-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдок І. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Къаншокъуэ Эллэ, редактору ЖьэкІэмыхъу Маринэ, корректорхэу Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.), Щоджэн Заирэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Щомахуэ Марианнэ, Ныр Саидэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, Бещто Оксанэ,

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэш.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, шытрадзар сыхьэт 20.00-рш Индексыр 51531 • Тираж 3.167 • Заказ №1825

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

ЧЫЛАР Аринэ.

Редколлегием хэтхэр

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, НэщІэпыджэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, шимешенхШ.

Езыгъэтхахэр «Алыгэ псалъэ́ газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учрелителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщ Гап Гэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66. КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ

лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ Іуэхущ Іап Іэхэм ядэлэжьэнымк Іэ - 42-60-53; хъыбарыщ ІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэшІэныгъэмкІэ-47-32-15;зэлзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием -47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІуэхущІапІэм -42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.